

FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA

| GODIŠNJI IZVJEŠTAJ ZA 2018. GODINU

Financijski podržava

Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

Forum za slobodu odgoja je korisnik institucionalne podrške *Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva* za stabilizaciju i/ili razvoj udruge.

Forum za slobodu odgoja osnovan je 21. prosinca 1992. godine, a registriran 9. lipnja 1998. godine.

Godina 2018. je **26. godina djelovanja.**

UPRAVNA TIJELA

Upravni odbor (do lipnja 2018.)

Vesna Mihoković Puhovski,
predsjednica

dr. sc. Dubravka Miljković, članica

mr. sc. Višnja Grozdanić, članica

Marina Sabolović, članica

prof. dr. sc. Lino Veljak, član

dr.sc. Branko Ančić, član

dr. sc. Mladen Domazet, član

Upravni odbor (od lipnja 2018.)

dr.sc. Branko Ančić, predsjednika

dr. sc. Mladen Domazet, član

dr.sc. Tea Pavin Ivanec, članica

Marija Roth, članica

Davorka Pekišić, članica

VOLONTERKE

Doroteja Dokoza

Iva Kapović

Marcela Velfl

Petra Habulin

Martina Topalović

IZVRŠNA TIJELA

Izvršna direktorica

Eli Pijaca Plavšić

Direktor financija

Denis Čihor

Direktor razvoja i programa

Mario Bajkuša

Voditeljica programa „Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija“

Ana Munivrana

Voditeljica programa „Edukacijom do zdravlja“

Biserka Šavora

Voditeljica programa „Medijacija“

Marina Brkić

Voditeljica programa „Volontiranje i aktivno građanstvo“

Višnja Pavlović

Koordinatorica školskih preventivnih programa

Jelena Perak

Asistentica u programu „Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija“

Vanja Kožić Komar

Asistent u programu „Demokratizacija škola“

Filip Gospodnetić

Voditeljica ureda

Divna Rogić

Asistentica u financijama

Ivana Lacko

Godišnji izvještaj o radu Foruma za slobodu odgoja za 2018. godinu.
Zagreb, FSO 2019.

Izrazi koji se koriste u ovome Izvješću, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

SADRŽAJ

POSTIGNUĆA FORUMA ZA SLOBODU ODGOJA	7
U 2018. GODINI	7
PROGRAM „UNAPRJEĐENJE POUČAVANJA“	8
PROGRAM „DEMOKRATIZACIJA ŠKOLA“	13
PROGRAM „RAZVOJ OSOBNIH I SOCIJALNIH KOMPETENCIJA“	29
PROGRAMI ZA DJECU I MLADE	37
ZAGOVARAČKE AKTIVNOSTI I SURADNJE S ORGANIZACIJAMA I INSTITUCIJAMA	40
PUBLIKACIJE	48
ORGANIZACIJA	50
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ	54
VIDLJIVOST ORGANIZACIJE	57
POPIS PRIJAVLJENIH PROJEKATA	59
POPIS SEMINARSKIH GRUPA	61

Moto Foruma

*SRETNA, ODRŽIVA, INKLUZIVNA, SUVREMENA I DEMOKRATSKA
ŠKOLA!*

Vizija škole

Škola Foruma za slobodu odgoja je podređena dobrobiti učenika te je izuzeta od utjecaja i samovolje vanjskih čimbenika. Ona učenicima omogućava da ostvare svoje obrazovne ciljeve i da razviju svoje potencijale. Učenik je središte škole.

Ona odgaja za ljudsko dostojanstvo i jednakost svih ljudskih bića neovisno o njihovoj boji kože, etničkoj pripadnosti, svjetonazoru i drugim karakteristikama. Ona usađuje dužnost suprotstavljanja zlu i nasilju. Ona je mjesto slobode, kreativnosti i kritičkog mišljenja.

Ona je mjesto učenja primjenjivih vještina, znanja i stavova u skladu s najsvremenijim spoznajama znanosti, umjetnosti i tehnologije. Ona je mjesto izvrsnosti poučavanja.

Ona je prostor suradnje ravnatelja i učitelja. Oni su prepoznati i priznati kao stručnjaci koji žive svoj poziv posebno njegujući cjeloživotno obrazovanje. Oni su uzori učenicima u slobodi, kreativnosti i kritičkom mišljenju.

Ona je pokretač i mjesto okupljanja lokalne zajednice.

POSTIGNUĆA FORUMA ZA SLOBODU ODGOJA U 2018. GODINI

- Prijavljeno **29 projekata** od čega ih je 18 odobreno.
- Održano je **49 edukacija** od čega ih je 65% bilo financirano s projekata koje je dobio Forum za slobodu odgoja te su za polaznike bile besplatne.
- U edukacijama je sudjelovalo **1059 polaznika** kojima je dodjeljeno isto toliko potvrda o stručnom usavršavanju ili sudjelovanju.
- **Polovica polaznika je bila prvi put na našim edukacijama.**
- Preko polaznika edukacija bile su predstavljene najmanje 135 odgojno-obrazovne ustanove što je **nešto više od 10% hrvatskih osnovnih i srednjih škola**, a u Primorsko-goranskoj županiji edukacijama smo obuhvatili skoro 60% osnovnih škola.
- Polaznici su naše edukacije ocijenili s **prosječnom ocjenom 4,81**, a **98,8% polaznika preporučuje** edukacije Foruma za slobodu odgoja kolegicama i kolegama.
- Proveli smo **9 radionica "Akademija vršnjačke medijacije"** na kojima je sudjelovalo 158 učenika osnovnih i srednjih škola
- Izdali smo sedam publikacija
- Uspješno smo završili provedbu najvećeg međunarodnog projekta Foruma „Pokreni promjenu“ (*Start the Change*)

PROGRAM „UNAPRJEĐENJE POUČAVANJA“

Voditeljica programa Unaprjeđenje poučavanja:
Eli Pijaca Plavšić

Asistentica:
Divna Rogić

Postignuća u 2018 godini:

U sklopu programa održane su 4 seminarske grupe s 139 polaznica i polaznika koji su edukacije ocijenili s prosječnom ocjenom 4,65; dodijeljena su Priznanja „Stjepan Cipek” školama i učiteljima/učiteljicama.

Projekti unutar ovog programa su: „Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje” (provodi se od 1998.), „Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi” (provodi se od 2003.), Priznanja FSO-a „Stjepan Cipek” (provodi se od 2004.).

Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje

U 2018. godini provodila su se dva projekta:

- projekt „Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje” kojeg financira Grad Velika Gorica; provedba od travnja do veljače 2018. godine i u njemu je sudjelovalo 20 sudionika.
- projekt „Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje” kojeg financira OŠ Veliki Bukovec u sklopu svog ESF projekta „Od 3 do 300” u kojem je sudjelovalo 47 polaznika. Prosječna ocjena seminarara je 4,26.

Oba projekta su uspješno završila u lipnju 2018. Forum Važno je napomenuti kako je ovaj projekt samoodrživ već 20 godina te će nastaviti i dalje financiranje kroz kotizacije, ali i ponude školama koje ovaj program mogu uvrstiti u prijedloge svojih projekata.

Održana je i jedna seminarska grupa u Zagrebu na kojoj je sudjelovao 21 polaznik, a prosječna ocjena seminarara je 4,82.

Metode i tehnike koje program promovira prepoznati su i kao relevantni u projektu „Škola za život” kojeg Ministarstvo obrazovanja i znanosti

provodi od ove školske godine u 74 škole u Hrvatskoj. Tako se u metodičkim priručnicima objavljenim u rujnu 2018.g. za učitelje navode upravo metode i tehnike ovog programa, no na žalost ne i referenca na sam projekt o čemu je Upravni odbor Foruma dva puta pisao ministrici, no nismo nikada dobili odgovor.

O ostvarenju ciljeva programa najbolje govore sami sudionici:

Moja škola ušla je u eksperimentalnu provedbu kurikularne reforme. Cijelo ljeto pripremam se za novu školsku godinu i veselim se što sam završila ovaj seminar. S promjenom pristupa nastavi povijesti prema novom kurikulumu imam više mogućnosti i vremena na nastavi primjenjivati metode naučene na seminaru. Nadam se da će seminar postati obavezan.

Promijenio sam metode i oblike rada, pristup i načine poučavanja. Naučio sam i dobio ideje kako bolje osmisliti nastavu, kako bolje razumjeti učenike i njihove potrebe, kako čitati i pisati kritički. Puno je bolje od klasičnih oblika i metoda rada. Uz malo dobre volje sve su tehnike primjenjive i učinkovite samo ih treba pažljivo odabirati. O metodici smo naučili više nego tijekom studija. Jedna od najboljih edukacija uopće.

Počela sam nastavni proces promatrati iz novog ugla. Stalno promišljam o metodama i vidim da je nastava dinamičnija i učenici zadovoljniji.

Više promišljam o ulozi učenika u nastavnom procesu, trudim se kad god je moguće učiniti njih centrom nastavnog sata, pokušavam od njih stvoriti ljude koji promišljaju svojom glavom, imaju svoj stav prema onome što učimo – ovaj seminar nam je dao alate kako to možemo brže i uspješnije učiniti.

Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi

Provodi se putem otvorenih seminarskih grupa gdje pojedinci ili ustanove plaćaju kotizacija za sudjelovanje u seminaru. Ovaj projekt je od samog početka samoodrživ, a u posljednje tri godine financira se i kroz projekte visokoškolskih ustanova koji, nakon što im projekt bude odobren, redovito podugovaraju Forum kao izvoditelja edukacija za djelatnike fakulteta. Tako je u 2018. godini više od deset visokoškolskih ustanova ovaj seminar uvrstilo u svoje prijave ESF projekata vezane uz HKO. S tim u svezi do kraja 2018. i u 2019. godini očekujemo minimalno tri odobrena projekta i početak najmanje tri edukacije. Također u sklopu ovog potprograma razvila su se i dva seminara za visokoškolske ustanove: "Razvoj kurikuluma" i "Metode testiranja i vrednovanja studenata" koji kroz jednodnevne ili dvodnevne seminare fokusirano obrađuju specifične teme vezane uz unaprjeđenje poučavanja. U listopadu 2018. godine održan je seminar „Metode testiranja i vrednovanja studenata“ za 21 sudionika Visoke škole za informacijske tehnologije (VSITE). Prosječna ocjena seminara je 4,72.

Ovaj seminar bi svakako trebao postati dio obaveznog stručnog usavršavanja visokoškolskih nastavnika, a razlog je što mi nismo svjesni kako održavamo nastavu i koje greške radimo, također nismo upoznati s metodama kojima možemo poboljšati nastavu.

Studenti vrlo rado sudjeluju i imaju osjećaj da vladaju znanjem koje na taj način prikupe. Na taj način aktivno sudjeluju u kreiranju vlastitih kompetencija što dodatno utječe na njihovu motivaciju za aktivnim sudjelovanjem na nastavi.

Priznanje Foruma "Stjepan Cipek"

Uoči Međunarodnog dana učitelja Forum za slobodu odgoja je 4. listopada na svečanoj dodjeli uručio **Priznanje Foruma za slobodu odgoja za 2018. godinu "Stjepan Cipek"** zaslužnim učiteljicama i školama koje su se istaknule u primjeni suvremenih oblika rada, kao i u demokratizaciji i unapređenju ukupnog života škole te aktivno sudjelovale u mnogim projektima i programima u suradnji s Forumom.

Ovo Priznanje je iskaz zahvalnosti i poštovanja prema svima onima koji su doprinijeli ostvarenju vizije Foruma za slobodu odgoja. Dobitnici Priznanja za 2018. godinu su:

- **u kategoriji “Škola Foruma za slobodu odgoja”:** OŠ Ivana Meštrovića iz Zagreba, II OŠ Vrbovec, Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar, Gimnazija Bernardina Frankopana, Ogulin
- **u kategoriji “Učiteljica Foruma za slobodu odgoja”:** Snježana Prusec-Kovačić, OŠ Vugrovec-Kašina; Gordana Ljubas, OŠ Ivana Meštrovića u Zagrebu; Marina Mirković, Tehnička škola Požege; Željka Štampar Zamuda, OŠ Tomaša Goričanca, Mala Subotica.
- **u kategoriji “Stručna suradnica Foruma za slobodu odgoja”:** Koraljka Mahulja Pejčić, OŠ Ivana Zajca, Rijeka

Seminar “Podučavanje na temelju procjene pismenosti”

Zahvaljujući projektu OŠ “Klinča sela” bili smo pozvani održati seminar “Podučavanje na temelju procjene pismenosti” čiji je cilj omogućiti učiteljima da praktično i razvojno pristupe problemu savladavanja čitalačkih vještina svojih učenika, pomaže učiteljima/učiteljicama u radu s djecom na razvitku čitalačkih vještina dajući im ideje kako čitanje približiti djeci. Koristeći strategije iz programa “Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje” ovaj program olakšava učenicima/učenicama savladavanje čitalačkih vještina bez kojih je nemoguće savladavati nastavne sadržaje, širiti horizonte i razvijati kritičko mišljenje. Na seminaru je sudjelovalo 30 sudionika, a prosječna ocieja održanog seminarara iznosila je 4,83.

Metode koje smo učili će pomoći mojim učenicima da poboljšaju tehniku čitanja.

Ovaj seminar pružio je inovativan pogled i pristup na stvari koje su nam postale rutina, npr. školske zadaćnice, referati.

PROGRAM „DEMOKRATIZACIJA ŠKOLA“

Voditelj programa „Demokratizacija škola“:

Mario Bajkuša

Voditeljica programa „Volontiranje i aktivno građanstvo“:

Višnja Pavlović

Asistent u programu „Demokratizacija škola“:

Filip Gospodnetić

Postignuća u 2018. godini:

U sklopu programa održano je 30 edukacija s 639 polaznica i polaznika koji su edukacije ocijenili s prosječnom ocjenom 4,78, a 97% polaznika preporučuje edukacije ovog programa drugim kolegicama i kolegama.

Školski volonteri: osnaživanje i mentorstvo škola za koordiniranje volonterskih programa

Dvogodišnji projekt je započeo 2017. godine, a cilj projekta je potaknuti odgojno-obrazovne ustanove na pokretanje volonterskih programa i odgoj za volontiranje u cilju poticanja razvoja učenika kao aktivnih građana. Ovaj projekt nastavak je rada Foruma sa školama na inovativnom modelu uvođenja volonterskih programa u škole koji ne obuhvaća samo educiranje odgojno-obrazovnih djelatnika već i potporu, mentorstvo i superviziju škola prilikom provedbe njihovih volonterskih projekata. Dio škola je povratno prijavio kako ovakav model ima pozitivne utjecaje na učenice pa su tako neke škole uočile smanjenje broja izrečenih pedagoških mjera, smanjenje izostanaka kao i veću participaciju učenika. Kroz razdoblje od godine dana preko 1.600 učenika sa svojim učiteljima, roditeljima i članovima lokalnih zajednica doprinosilo je boljitku društva kroz školsko volontiranje. Zahvaljujući prepoznavanju potreba lokalne zajednice te njihovom aktivnom doprinosu školsko volontiranje je zaživjelo u svome punome sjaju te su učenici-školski volonteri iz 21 osnovne i srednje škole uspješno organizirali i proveli preko 75 volonterskih akcija. Odlazili su u domove za starije i nemoćne, lokalne udruge, organizirali i provodili niz humanitarnih sajmova unutar škola, sakupljali sredstva i donirali potrebitima unutar svojih lokalnih zajednica, uređivali okoliš, sadili agrume te sudjelovali u radnim akcijama u uređivanju školskih vrtova.

Neki od komentara učenika, školskih volontera o njihovom volonterskom angažmanu i uključenosti u volonterske programe i akcije:

Za mene je volontiranje srce ispunjeno srećom i njihovom osmijesima. Ono što dobijem volontiranjem puno je vrednije od onoga što dam.

Kada volontiram osjećam se sretno. Volim volontirati. Sretan sam kad vidim da se netko smije zato što sam mu pomogao. Želim da svi volontiraju!

Dok smo volontirali bilo mi je lijepo i ugodno zato što sam znala da ću nekome pomoći i da će nekome biti bolje. Htjela bih pomagati još puno godina.

Osjećaj da mogu nekome pomoći je poseban, a tek ponos koji osjećam zbog toga!

Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar, jedna od 21 škole uključene u projekt, kao glavni rezultat i uspjeh provođenja školskog volontiranja navodi:

Najponosniji smo što su se određene akcije pretvorile u programe koji žive i dalje u našoj školi, što je veliki broj učenika zainteresiran za uključivanje u volonterske aktivnosti te što se i velik broj nastavnika uključio i kao sudionici aktivnosti, ali i kao inicijatori i nositelji novih aktivnosti. U školi je smanjen broj slučajeva nasilja i disciplinskih problema te uviđamo da su tome pridonijela i mogućnost da učenici sudjeluju u brojnim aktivnostima i programima.

Projekt se provodi u partnerstvu s Volonterskim centrom Osijek, Udrugom MoSt iz Splita i II Osnovnom školom Vrbovec, a financijski ga podržava Europska unija iz Europskog socijalnog fonda, Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014.-2020.

Moj okoliš, moja budućnost

Projekt „Moj okoliš, moja budućnost“ od kolovoza 2017. godine do srpnja 2019. godine provodi Društvo za oblikovanje održivog razvoja (DOOR) u partnerstvu s Forumom za slobodu odgoja i Osnovnom školom Stjepana Radića Brestovec Orehovički. Projekt financira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda, Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014.-2020., a sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske

Ciljevi projekta su izgraditi kapacitete zaposlenika OCD-a i javnih ustanova za menadžment volontera; izraditi, provesti i diseminirati program školskog volontiranja za okoliš, klimu i održivi razvoj za osnovne škole te povećati broj djece i mladih koji volontiraju.

Nakon trodnevnog seminara „Volontiranje u radu s djecom i mladima i menadžment volontera“ koji je proveo FSO u listopadu 2017., organiziranog za zaposlenike udruga, škola i drugih javnih ustanova koji rade s mladima s područja Krapinsko-zagorske županije, uslijedilo je studijsko putovanje u Portugal u ožujku 2018. s ciljem upoznavanja s primjerima dobre prakse na temu očuvanja okoliša u portugalskim školama. Nakon pripreme programa školskog volontiranja za okoliš, klimu i održivi razvoj, osnovana je volonterska okolišna sekcija u OŠ Brestovec Orehovički koja je provela nekoliko ekoloških akcija. U sklopu projekta održan je kreativni natječaj „Uzmi olovku, kameru, kist... za okoliš čist“ te je izrađena publikacija „Malim koracima do velikih promjena: Učitelji i učenici zajedno za zeleniju budućnost!“ Slijede regionalne radionice diseminacije projektnih iskustava u Osijeku, Sisku, Krapini, Rijeci i Šibeniku na kojima će se predstaviti izrađeni program i mogućnosti njegovog uključivanja u školski kurikulum.

Edukacija o Europskoj uniji

U sklopu projekta održana su četiri seminaru u Požezi, Osijeku, Vinkovcima i Slavanskom Brodu za 68 polaznica i polaznika. Nakon seminara, za polaznike je organiziran i studijski posjet Gimnaziji Vukovar koja je već treću godinu zaredom Škola ambasador Europskog parlamenta, a u evaluacijama visoko ocijenjena. Voditeljica projekta u Gimnaziji, Nataša Vinković, prof., je polaznicima iz drugih osnovnih i srednjih škola predstavila program kao i dodatne aktivnosti koje škola provodi kako bi Europsku uniju približila učenicima. Kolegice i kolege su imali niz pitanja o aktivnostima i sudjelovanju učenika u aktivnostima. Studijski posjet je iskorišten i za podjelu potvrda o stručnom usavršavanju polaznicima koji su do tada izvršili sve obveze.

Inače, kako bi polaznici dobili potvrdu o stručnom usavršavanju trebaju nakon seminara dostaviti svoj primjer obrade teme Europske unije u učionici. Pripreme su pregledane, prilagođene i objedinjene u publikaciju „Kako s učenicima razgovarati o Europskoj uniji“. Ova zbirka nastavnih priprema sadrži 29 primjera aktivnosti kako se s učenicima osnovne i srednje škole može razgovarati o Europskoj uniji.

Kako se približavaju izbori za Europski parlament koji će se održati u svibnju 2019. godine projektni tim Foruma za slobodu odgoja pripremio je plakat o demokratskim izborima. Plakat je namijenjen učenicima kako bi se upoznali ne samo s izborima za Europski parlament već i o tome što čini izbore demokratskim, koja su njihova prava kada su izbori u pitanju te koje sve vrste izbora postoje. Plakat je tijekom siječnja 2019. godine dostavljen svim srednjim školama.

Projekt je proveden uz financijsku podršku Ministarstva vanjskih i europskih poslova.

Priprema odgojno-obrazovnih radnike za provedbu građanskog odgoja i obrazovanja

Tijekom 2018. godine Forum za slobodu odgoja je zajedno s Centrom za mirovne studije i GONG-om provodio pripremu odgojno-obrazovnih radnike za provedbu građanskog odgoja i obrazovanja. Sedam seminara je održano za odgojno-obrazovne radnike Istarske županije i pet gradova u Istarskoj županiji, Grada Rijeke, Grada Siska i Primorsko-goranske županije. Ukupno je održano 28 seminara. Seminari u Istarskoj županiji, Gradu Rijeci i Gradu Sisku održano su uz potporu Fondacije otvoreno društvo, a seminar u Primorsko-goranskoj županiji je održan uz potporu same županije.

Program pripreme ima za cilj pripremiti odgojno-obrazovne radnike u onim jedinicama lokalne i lokalne (regionalne) samouprave koje su, kao osnivači osnovnih škola, odlučile uvesti građanski odgoj i obrazovanje kao izvannastavnu aktivnosti po takozvanom riječkom modelu.

Zahvaljujući potpori Fondacije otvoreno društvo održan je i jedan seminar za odgojno-obrazovne djelatnike u Gradu Osijeku koji se isto tako odlučio na uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja kao izvannastavne aktivnosti.

Škole ambasadori Europskog parlamenta

S obzirom na važnost Europske unije u svakodnevnom životu svih njezinih građana, Europski parlament odlučio je i u Hrvatskoj pokrenuti obrazovni program „Škola ambasador Europskog parlamenta“ (EPAS, European Parliament Ambassador School) te ga usmjeriti na podizanje razine osviještenosti među mladima o Europi kroz aktivno učenje o njoj. Program je po prvi put pokrenut 2011. godine u Nizozemskoj, a od

školske godine 2016./2017. provode ga uredi za informiranje Europskoga parlamenta u svim ostalim državama članicama Unije. Forum se javio na natječaj koji je raspisao Ured za informiranje Europskog parlamenta u Republici Hrvatskoj 2017. godine te je odabran između ostalih ponuditelja kako bi pomogao u provedbi programa u Hrvatskoj. U školskoj godini 2017./2018. u program je bilo uključeno 25 srednjih škola u Hrvatskoj, a Forum je bio zadužen za provedbu seminara za učitelje na teme Europske unije, a pratili smo i evaluirali provedbu programa. Tako su provedeni intervjui sa školama sudionica programa te se na temelju svih informacija izradila pojedinačna evaluacija svake od škola koje su sudjelovale u EPAS programu, kao i generalna evaluacija uspješnosti cjelokupnog programa. U narednom periodu Forum će nastaviti s provedbom ovog programa te pružati potporu Uredu za informiranje Europskog parlamenta u RH, a broj škola koje sudjeluju u projektu u školskoj godini 2018./2019. je 50.

Razvoj kurikulumske kulture

Održane su 2 seminara „Razvoj kurikulumske kulture“ u OŠ Kneževi Vinogradi u lipnju 2018. godine i Ekonomskoj i upravnoj školi u Osijeku. Obje škole provodile su projekte u sklopu ESF natječaja „Unaprjeđenje pismenosti“ te su kao jednu od edukaciju izabrale upravo našu edukaciju „Razvoj kurikulumske kulture“. U oba seminara sudjelovalo je 53 sudionika, a prosječna ocjena održanih seminarskih grupa je 4,7. Obje škole razvile su svoje nove školske kurikulume koristeći našu predloženu metodologiju te su bili vrlo zadovoljni stečenim znanjima i vještinama u ovom području.

Izrazito stručna, kvalitetna, zanimljiva edukacija, kao i trenerica! Neopisivo hvala za sve temelje

Razvojni plan škole

U sklopu projekta „Školski volonteri“ kao dodatne edukacije za sudionike iz 21 uključene škole u projekt održane su 3 edukacije s temom Volonterski menadžment i razvojni plan škole“. Ukupno je sudjelovalo 36 sudionika, prosječna ocjena svih održanih seminarskih grupa je 5,0. Svrha seminara bila je pružiti sudionicima informacije o tome kako pristupiti strateškom razvoju škole i odrediti prioritete temeljene na stvarnim potrebama svih dionika škole.

Vaša podrška i znanje koje na prenosite putem seminara neprocjenjivi su.

Seminar je u potpunosti zadovoljio moja očekivanja! Super kao i uvijek!

I ja znam, i mene se pita: program osnaživanja učenika za aktivniju participaciju u školi i lokalnoj zajednici.

Ovaj je projekt s provođenjem, uz financijsku podršku Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, započeo u studenom 2018. te završava u studenom 2019. Cilj projekta je dvodnevni edukacijama za 40 učenika iz dviju partnerskih škola: Srednje škole Dugo Selo i Hotelijersko-turističke škole u Zagrebu osnažiti učenike iz područja osobnog rasta i razvoja, prava djece i ljudskih prava, upravljanja donošenjem odluka, komunikacije, vođenja konstruktivnih dijaloga te volontiranja. Nakon edukacija koje su provedene u ožujku ove godine, učenici će uz podršku FSO tima osmisliti, a uz pomoć svojih učitelja provesti projekte ili inicijative koji će pridonijeti rješavanju problema u školi i lokalnoj zajednici, a koje oni prepoznaju kao njima važne

Naučio sam kako lakše komunicirati i kako pomoći drugima

Podijelit ću s vršnjacima naše projekte i doživljaj, i to da bi bilo dobro da volontiramo; Bilo je sve super!...

(učenici, Srednja škola Dugo Selo)

Mala škola poduzetnosti: priprema za let u poduzetan svijet

Ovaj jednogodišnji projekt, uz financijsku podršku Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, započeo je u prosincu 2018. godine. U suradnji sa školama partnerima na projektu: Komercijalnom i trgovačkom školom Bjelovar, Tehničkom školom Daruvar te Ekonomskom i turističkom školom Daruvar, 50 učenika/ca završnih razreda navedenih škola educirat će se i motivirati u području (samo)zapošljavanja, poduzetnosti, razvoja socijalnih i komunikacijskih vještina, razvoja ideja u projekte, aktivizma... Oni će naučeno podijeliti sa svojim vršnjacima u školi i lokalnoj zajednici kroz različite prezentacije, radionice, projekte. Nakon pet jednodnevnih edukacija za učenike, projektom je predviđena dodatna edukacija za 20 sudionika/ca s područja Bjelovarsko-bilogorske županije „Uvod u projektno planiranje“.

Odlično je sve i sa svime sam zadovoljna. Drago mi je što sam sudjelovala.

Pokušat ću nastaviti podizati svijest i poticati druge da razmišljaju svojom glavom.

(učenici sudionici edukacija, Daruvar)

BRAVEdu, Breaking the Poverty Taboo: Roles and Responsibilities of Education

Dvogodišnji projekt „BRAVEdu, Breaking the Poverty Taboo: Roles and Responsibilities of Education” započeo je u rujnu 2017. godine uz financijsku podršku programa ERASMUS+ KA2-Strateška partnerstva.

Ovim je projektom NEPC (Mreža centara za obrazovne politike) uz pomoć Foruma za slobodu odgoja te drugih šest partnerskih škola i udruga iz četiri zemlje (OŠ dr. Vinka Žganca Zagreb, OŠ Dane Krapčev, Skopje; OŠ Tišina, Slovenija; PRAXIS, Tallinn, Estonija; Foundation for Educational and Cultural Initiatives “Step by Step”, Skopje; Educational Research Institute, Ljubljana) odlučio osnažiti škole za pružanje podrške učenicima nižeg socio-ekonomskog statusa kako bi ostvarili svoj puni potencijal u socio-emocionalnom razvoju te školskom uspjehu. Pritom je poseban naglasak stavljen na istraživanje estonskog obrazovnog sustava, s obzirom na to da Estonija unatoč značajnom postotku stanovništva s prosječnim ili ispodprosječnim primanjima (čime je usporediva s drugim tranzicijskim zemljama koje sudjeluju u projektu) na PISA istraživanjima postiže izrazito visoke rezultate. Izrađen je i priručnik „Breaking the poverty taboo: Creative ideas for mitigating the effects of poverty - school-based activities”, koji će biti preveden i na hrvatski, makedonski, slovenski i albanski te će odgojno-obrazovnim djelatnicima pomoći da dodatno istraže ovu temu te prepoznaju važnost uloge i odgovornosti škole u radu s djecom nižeg socio-ekonomskog statusa. U ožujku 2019. godine održan je Okrugli stol u svim partnerskim zemljama, a u Hrvatskoj u organizaciji FSO-a, na kojem je predstavljen nacrt priručnika te su sudionici – odgojno-obrazovni djelatnici, obrazovni stručnjaci i donositelji odluka – pozvani na komentiranje i davanje doprinosa u stvaranju istog. Izrađen je i Izvještaj koji sadrži ključne poruke proizašle iz iskustva estonskih škola, temeljen na studijskom posjetu estonskim školama u ožujku 2018. godine te provedenom istraživanju.

Europska različitost danas!

European Diversity Today, u hrvatskom prijevodu Europska različitost danas je Forumov projekt kojim se osnažuju organizacije civilnog društva i osoba koje rade s mladima u području održivog razvoja, integracije migranata i interkulturalnog obrazovanja. Projekt se provodio 9 mjeseci tijekom 2017. i 2018. godine, a financiran je iz programa Erasmus+. Tijekom projekta organizirane su tri studijske posjete Forumovih stručnjaka partnerskim organizacijama *Think Global* iz Londona, Centru za kreativni razvoj *Danilo Dolci* iz Palerma te Centrom za mlade Dravinjske doline iz Slovenskih Konjica u Sloveniji.

Tijekom studijskih posjeta, sudionici su imali prilike upoznati se s radom navedenih organizacija kroz direktno sudjelovanje u edukacijskim aktivnostima u području integracije migranata, interkulturalnog razumijevanja te tema održivog razvoja. Forumovi stručnjaci su nakon studijskih posjeta, prilagodili kurikulume u području volontiranja i aktivnog građanstva kako bi ih nadogradili s navedenim temama koje su sve važnije u današnjem društvu. Ovaj projekt je imao dodatnu vrijednost jer je nadopunio sadržaj projekta Pokreni promjenu - prihvaćanje razlika kroz interkulturalno obrazovanje i volontiranje. Provođenjem aktivnosti u dva komplementarna projekta omogućilo se njihova bolja provedba s obzirom na to da su partneri na oba projekta isti, dodatno su osnaženi partnerski odnosi te je planirana i suradnja na budućim projektima.

Projekt „Pokreni promjenu - prihvaćanje različitosti kroz interkulturalno obrazovanje i volontiranje“ (Start the Change!)

Projekt „Pokreni promjenu - prihvaćanje različitosti kroz interkulturalno obrazovanje i volontiranje“ je dvogodišnji projekt koji je Forum provodio u 2017. i 2018. godini s partnerskim organizacijama: Think Global iz Ujedinjenog Kraljevstva, Centrom mladih Dravinjske doline iz Slovenije i Centrom za kreativni razvoj „Danilo Dolci“ iz Italije. Suradnik na projektu je bila organizacija Mreža centara obrazovnih politika, a projekt je financijski podržala Izvršna agencija Europske unije za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu (EACEA).

Cilj projekta je prevencija radikalizacije mladih u društvu te promocija demokratskih vrijednosti, temeljnih prava, interkulturalnog razumijevanja i aktivnog građanstva među mladima u četiri europske zemlje. Projektom su osnaženi učenici te učitelji i drugi stručnjaci u radu s mladima u razumijevanju i prepoznavanju složenosti i izazova suvremenog društva, a kroz različite projektne aktivnosti jačale su njihove osobne, socijalne i građanske kompetencije.

Nakon što je u 2017. godini provedeno istraživanje o stavovima mladih putem fokus grupa s mladima, razvijene dvije publikacije (priručnik i zbirka radionica) na četiri jezika i kurikulum edukacije „Pokreni promjenu“ za učitelje koji su kroz 5-dnevne edukacije i osnaženi, u 2018. godini 41 škola u Hrvatskoj, Sloveniji, Italiji i Ujedinjenom Kraljevstvu je provela školske projekte u kojima je direktno sudjelovalo 2463 mladih koji su kroz različite aktivnosti doprinijeli boljem razumijevanju i prihvaćanju različitosti koje postoje među njima, njihovim školama i lokalnim zajednicama. Raznolikost projekata kojima su učenici i učitelji pokretali promjene su prikupljeni kao primjeri dobre prakse kroz dva različita resursa: u publikaciji *Book of Good Ideas* koja je objavljena na engleskom jeziku te u 20-minutnom dokumentarnom filmu *Start the Change*. Pored provedbe školskih projekata, u četiri zemlje je proveden i kreativni natječaj „Oboji svijet“ u kojem je sudjelovalo 763 mladih koji su kroz pjesme, priče, crteže, stripove, videa i druge načine kreativno izrazili svoje ideje o vrijednostima prihvaćanja različitosti. O svim aktivnostima projekta te iskustvu u provedbi, učitelji, učenici i projektni koordinatori su podijelili na završnoj međunarodnoj konferenciji u Zagrebu u studenom koja je okupila preko 120 učitelja i učenika iz četiri zemlje. Pored predstavljanja rezultata projekta, na konferenciji su održana i tri predavanja iz područja građanskog odgoja i obrazovanja od strane predavača iz Ujedinjenog Kraljevstva i Hrvatske te su sudionici mogli sudjelovati i u jednoj od četiri radionice u kojima su

se istraživale teme poput populizma, interkulturalnog obrazovanja, rada s učenicima na osvještavanju pitanja većine i manjine te kako manjine mogu iskoristiti društvene mreže da se njihov glas čuje u društvu te promijeni često prisutni negativni narativ koji o određenim manjinama postoji u društvu. Kao završnu aktivnost, projektni stručnjaci su razvili i pojedinačne preporuke za donositelje odluka u četiri zemlje kako bi iz iskustva projekta usmjerili politiku i praksu u obrazovanju koja promiče vrijednosti prihvaćanja različitosti u školskim zajednicama. Svi razvijeni resursi, publikacije, rezultati istraživanja, film te preporuke su dostupne za preuzimanje na mrežnoj stranici projekta www.startthechange.net

Učenici su o svom iskustvu sudjelovanja u školskom projektu rekli:

Za mene je bilo jako dobro što sam imala šansu da radim na projektu jer mi je omogućeno da čujem i učim od drugih ljudi i njihovih životnih iskustava. Naučila sam da poštujem mišljenja drugih ljudi jer svi imamo različita životna iskustva i iskustva odrastanja. (Ujedinjeno Kraljevstvo)

Osnovna poruka našeg projekta je da je OK biti drugačiji, da se izdvajaš i da uvijek možeš pronaći nekog tko će te prihvatiti i voljeti takvog kakav jesi. (Slovenija)

Meni je bilo zanimljivo iskustvo jer smo surađivali zajedno i razgovarali o problemima koji nas muče poput diskriminacije. Osjećam da učim što znači biti dio zajednice i razgovarati s ljudima. (Italija)

Ne sjećam se kad sam zadnji put bila u sukobu s nekim i znam zašto je to tako. Otkrila sam u sebi neke vrline za koje ranije nisam znala da ih imam. (Hrvatska)

Učitelji o iskustvu sudjelovanja:

Sudjelovanje u projektu „Pokreni promjenu“ donijelo dosta dobrobiti našoj školi jer su nam pružene mogućnosti koje inače ne bi imali. To vrijedi i iz perspektive profesionalnog razvoja učitelja i iz perspektive rasta i razvoja učenika. Mislim da će se nasljedstvo projekta nastaviti i u fizičkom obliku, kroz vrt sjećanja koji smo uredili u projektu. (Ujedinjeno Kraljevstvo)

Učenici su u projektu izražavali svoja mišljenja i dolazila do zaključka da smo svi jednako vrijedni i da svatko može doprinijeti zajednici u kojoj živi. I zaključili su da je važno aktivirati dobro u svakoj osobi kako bi se prihvatile različitosti i kreiralo humanije i plemenitije društvo. (Hrvatska)

Kao rezultat projekta, učitelji su kompetentniji u vođenju razgovora o kontroverznim temama i mladi su svjesniji postojanja različitih globalnih problema. (Ujedinjeno Kraljevstvo)

PROGRAM „RAZVOJ OSOBNIH I SOCIJALNIH KOMPETENCIJA“

Voditeljica programa Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija:
Ana Munivrana

Voditeljica programa Medijacija:
Marina Brkić

Koordinatorica Školskih preventivnih programa:
Jelena Perak

Asistentica u programu Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija:
Vanja Kožić Komar

Postignuća u 2018 godini:

Održali smo **17 seminara** na kojima je sudjelovalo **339** polaznika i polaznica (9 grupa Osnovnog, 3 Naprednog programa, 3 Oboji svijet seminara, 1 grupa Vršnjačke medijacije i 1 grupa Komunikacijskih i facilitacijskih vještina); održano je **9 radionica "Akademija vršnjačke medijacije"** na kojima je sudjelovalo 158 učenika osnovnih i srednjih škola; Organizirali smo **IV. godišnju konferenciju školske medijacije** na kojoj je sudjelovalo **120** sudionika i **Godišnji kreativni natječaj „Oboji svijet“** u kojem je sudjelovalo **1774** učenica i učenika; Radili smo na **13 projekata**, pri čemu smo na 6 bili nositelj, a na 7 partneri u provedbi.

Program „Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija“ posebna je cjelina sastavljena od programa *socio-emocionalnog razvoja*, *programa medijacije te školskih preventivnih programa*, a tematski obuhvaća sadržaje iz komunikacije, rješavanja sukoba i medijacije, razvoja tolerancije i poštovanja različitosti te socio-emocionalnog razvoja djece i mladih.

Projekti i donatori 2018. godini:

- **„Možemo to riješiti – prevencija nasilja učenjem komunikacije i prihvaćanjem različitosti“** (Grad Zagreb, Ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, listopad 2017. – veljača 2018.)
- **“Mijenjajmo svijet medijacijom - program učenja socio-emocionalnih kompetencija za prevenciju vršnjačkog nasilja”** (Grad Zagreb, Ured za obrazovanje, listopad 2018. - siječanj 2019.)
- **„Sretno dijete - senzibilizacija i stručno osposobljavanje stručnjaka socijalne zaštite u području osobnog i socijalnog razvoja djece i mladih te rješavanje sukoba“** (Grad Zagreb, Ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, listopad 2017. – veljača 2018.)
- **“Oboji svijet šarenim bojama tolerancije”** (Grad Zagreb, Ured za međugradsku i međunarodnu suradnju i promicanje ljudskih prava, rujan 2018. - prosinac 2018.)
- **„Oboji svijet!: putevima tolerancije kroz kreativnost i stvaralaštvo”** (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, studeni 2017. – kolovoz 2018.)
- **“Mali medijatori u sretnoj školi - socio-emocionalne kompetencije djece i mladih za konstruktivno rješavanje sukoba i prihvaćanja različitosti”** (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, prosinac 2018. - studeni 2019.)

Forum kao partner na projektima 2018.:

- Udruga „Svima“ s Visa: „Isključi nasilje – unapređenje kompetencija ključnih dionika na otoku Visu za prevenciju raznih oblika nasilja nad djecom“, uz potporu Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku.
- Udruga „Na drugi način“ iz Zagreba: „Edukacija i priprema (potencijalnih) posvojitelja: Škola za posvojitelje“, uz potporu Grada Zagreba
- Centar za održivi razvoj Imotski:
- Udruga „MoSt“ iz Splita: “Medijacija nije meditacija - aktivni u rješavanju problema“, uz financijsku potporu Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku; projekt je namijenjen mladima s problemima u ponašanju, volonterima koji su uključeni kao pomagači u radu s mladima u riziku, stručnjacima koji rade s mladima te studentima humanističkih studija
- Liga za prevenciju ovisnosti: “Ljubav ne boli“, uz financijsku potporu Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, čiji je cilj doprinijeti smanjenju nasilničkih ponašanja u partnerskim vezama među mladima.

Međunarodna partnerstva

- **Gender Equality Charter Mark Project** (nositelj: Development Education Centre South Yorkshire: DECSY). Cilj projekta je primjena alata za procjenu rodni stereotipa i diskriminacije u višim razredima osnovnih te u srednjim školama. Na taj će se način pratiti koliko škole čine po pitanju utjecaja rodni uloga u izboru školovanja i zanimanja, kao i utjecaja na seksualno uznemiravanje i rodno uvjetovano nasilje/ nasilje u vezama.

- **Constellation** (Erasmus + KA1; Nacionalna Agencija Latvija). Opći cilj projekta je povećanje svijesti o marginaliziranim mladima koji se nalaze u NEET kategoriji (nezaposleni, nisu u obrazovnom sustavu, nisu uključeni u osposobljavanje). Uz FSO, partnerske organizacije uključene u projekt su: ideA (Latvija), Entrepreneurship Movement Club (Slovenija), Jelgava Local Municipality (Latvija), te Osnovna škola Cirkulane-Zavrč (Slovenija).

Edukacije za stručnjake i provedba preventivnih programa

U suradnji s 20 škola u Gradu Zagrebu kroz edukacije iz Medijacije i Vršnjačke medijacije ojačali smo kompetencije odgojno-obrazovnih djelatnika u komunikaciji i rješavanju sukoba te im pomogli u implementaciji vršnjačke medijacije. Održane su radionice Akademija vršnjačke medijacije sa 158 učenika koji su zatim održali radionice za svoje vršnjake. Učitelji su održali radionice s 243 učenika.

Edukacije obuhvaćaju razumijevanje, transformaciju i mirno rješavanje sukoba, korištenje medijacije kao metode rješavanja sukoba, uvid u važnost i dobrobit vršnjačke medijacije kao preventivnog programa, poznavanje koraka uvođenja vršnjačke medijacije u škole te direktnog rada s učenicima na mirnom rješavanju sukoba, kao i u pripremi učenika za postajanjem vršnjačkim medijatorima. Provedbom projekta škole su osnažene za daljnju implementaciju vršnjačke medijacije kao preventivnog programa te za sustavno jačanje socio-emocionalne kompetencije djece i mladih za prevenciju vršnjačkog nasilja.

U suradnji s Centrom za socijalnu skrb Zagreb, Centrom za odgoj i obrazovanje Goljak te Centrom za pružanje usluga u zajednici Zagreb-Dugave kroz program edukacije iz medijacije smo unaprijedili njihove kompetencije u području osobnog i socijalnog razvoja djece i mladih te rješavanje sukoba.

Održali smo niz izlaganja, predavanja i radionica: za Hrvatsku udruhu za mirenje (gostovanje studenata prava iz Sjedinjenih Američkih Država), za studente u sklopu kolegija „Osnove konfliktologije“ Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta te smo surađivali u projektu „EduCATE – promicanje nenasilja i konstruktivne transformacije sukoba u obrazovanju“ u organizaciji Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek.

Proveli smo niz edukacija za naručitelje, odnosno institucije: Napredni seminar medijacije za Grad Sisak, Osnovni seminar medijacije za Osnovnu školu Nikole Tesle Zagreb, Oboji svijet seminar za Upravnu i ekonomsku

školu Osijek, Oboji svijet seminar za Učilište Studium Vinkovci te seminar Komunikacijske, prezentacijske i facilitacijske vještine za Mrežu mladih Hrvatske.

Sudjelujući kao partner na projektima drugih organizacija: proveli smo niz edukacija iz medijacije, osobnog rasta i razvoja te komunikacije za učitelje, stručne suradnike, volontere, mlade i roditelje. Radi se o organizacijama: Udruga „Svima“ s Visa, Udruga „Na drugi način“ iz Zagreba, Centar za održivi razvoj Imotski, Liga za prevenciju ovisnosti iz Splita i Udruga „MoSt“ iz Splita.

Također sa svojim stručnim timom predavača sudjelujemo u međunarodnim projektima: Gender Equality Charter Mark Project i Constellation (Erasmus + KA1; Nacionalna Agencija Latvija).

Osmislili smo i razvili novi program: dvodnevni seminar “Oboji svijet”, s ciljem razvoja kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika u području rada s djecom i mladima na prihvaćanju i poštivanju različitosti. Program je proveden sa sudionicima iz 20 škola u Zagrebu i Zagrebačkoj županiji koji su osmislili tematske radionice za učenike.

U partnerstvu sa školama u Zagrebačkoj, Međimurskoj i Brodsko-posavskoj županiji s pripremom je krenuo projekt „Mali medijatori u sretnoj školi“, u sklopu kojeg će u 2019. godini biti organizirani trodnevni seminari „Sretno dijete“.

Citati odgojno-obrazovnih djelatnika nakon što su s učenicima razgovarali o temama osobnog i socijalnog razvoja:

Najzanimljivija povratna informacija od učenika je bila ta da su uvidjeli kako tuđe greške i loše načine komunikacije lakše vide i analiziraju nego svoje, a da istovremeno mogu utjecati samo na sebe.

Reakcije učenika na obrađene teme osobnog i socijalnog razvoja su odlične, teme su im bliske i zanimljive, te potiču iskazivanje i iznošenje vlastitih emocija, koje se često potiskuju. Uz pravilno i postupno uvođenje učenika u tijek radionica, učenici s lakoćom uočavaju odgojno-obrazovni cilj radionice.

Vole raspravljati o situacijama i događajima koji uključuju tuđe i vlastite emocije. Zanimljivo im je nuditi rješenja nekog problema. Puno im znači kada se njih pita za mišljenje.

Kažu kako su ovakvim načinom pripreme i učenja bili toliko senzibilizirani na drugačiji način komunikacije da su i u privatnom životu i u komunikaciji u školi uočavali razne oblike efikasne i neefikasne komunikacije. Pored toga svjesniji su načina na koji sami komuniciraju.

IV godišnja konferencija školske medijacije: „Škola kao jaka zajednica – doprinos medijacije u izgradnji sretne škole“

Hvala vam na tome što je bilo životno... Zbog toga jer te potakne da ideš dalje i možeš više.

Još jednom, četvrtu godinu za redom, 27.2.2018. u velikoj dvorani I. gimnazije okupili smo se na Godišnjoj konferenciji školske medijacije.

Uvodnim izlaganjima Eli Pijaca Plavšić, Mario Bajkuša i Marina Brkić sudionike su uveli u temu Konferencije. Prof dr. sc. Željka Kamenov, redovita profesorica Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu dala nam je novi uvid u to što svatko od nas – i privatno i profesionalno u odnosu s kolegama, prijateljima, učenicima – može učiniti da gradi i održava bolje odnose.

Korak dalje i šire, dala nam je Maria Carme Boque Torremorell, PhD, profesorica i istraživačica sa Sveučilišta Ramon Llull iz Barcelone svojim viđenjem života u miru u obitelji, školi i svijetu.

Dinamično i inspirativno predavanje dr. Radmile Rangelov-Jusović iz Centra za obrazovne inicijative Bosne i Hercegovine podsjetilo nas je na važnu ulogu učitelja u stvaranju sretne škole i sretnijeg društva.

Ove godine svoja iskustva iz škola, uspjehe i izazove su nam ispričale Natalija Damjanović, dr. sc. Alojzija Tvorčić Kučko, Nevzeta Zdunić, Željka Požgaj i Darinka Frketić-Mandarić. Pogled ravnatelja dao je i Zoran Pavletić iz Osnovne škole Hreljin iz Primorsko-goranske županije i oduševio sudionike svojim stavom kako i sama uprava škole treba uvijek biti podrška učiteljima i brinuti se o njihovom napredovanju i dobrobiti.

Učenici su nam posredno, svojim radovima izloženima na Konferenciji dali poruku koliko im je važno imati projekt medijacije u školama, dok su u popodnevnom dijelu sudionici dublje istraživali teme kroz praktičan rad u radionicama te dobili vrijedne ideje kako sadržaje osobnog rasta i razvoja i rješavanja sukoba uvrstiti u rad s djecom i mladima.

Akademija vršnjačke medijacije za učenice i učenike

U 2018. godini proveli smo 9 radionica "Akademija vršnjačke medijacije" na kojima je sudjelovalo 158 učenika osnovnih i srednjih škola. Ovo su citati učenika o tome što su naučili i što žele naučiti svoje vršnjake:

- *Da ako dođe do sukoba da to probaju riješiti razgovorom, bez svađe, tuče.*
- *Da slušaju jedni druge, da pokušaju razumjeti drugoga, objasniti kako se osjećaju.*

- *Da se pomire, da iznesu svoje osjećaje.*
- *Poštenje, mirno rješavanje sukoba, slaganje, jednakost.*
- *Smiriti situaciju, procijeniti, voditi.*
- *Dogovor, suradnja, učinkovitost rješavanja sukoba.*
- *Razgovor o problemima. Sve bih ovo podijelio s vršnjacima, jer je korisno i može nam pomoći u svakodnevnom životu.*

Nacionalni nagradni natječaj i kampanja „Oboji svijet šarenim bojama tolerancije“

U kreativnom natječaju „Oboji svijet“ 2018. godine prijavljeno nam je 669 radova, sudjelovalo je 1774 učenika, 257 mentora, iz 172 odgojno-obrazovne ustanove iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Njemačke.

Radovi su u kvalitativnom pogledu progovarali o sve dubljim i raznolikijim društvenim problemima, što znači da učenici postaju svjesniji svoje okoline i konteksta u kojem žive i pokušavaju odgovoriti na njih. Teme koje su kroz natječaj dotaknuli su: sve vidljivije socio-ekonomske nejednakosti, diskriminacija prema drugima i drugačijima, diskriminacija na temelju fizičkog izgleda, istospolne zajednice te različite seksualne orijentacije, izolacija i odbacivanje pojedinaca zbog nekih vanjskih karakteristika i sl.

Održano je i 8 radionica u Knjižnicama Grada Zagreba za 169 učenika zagrebačkih škola, a postavljene su izložbe učeničkih radova na 14 lokacija u Zagrebu, Rijeci, Osijeku i Čakovcu koje je posjetilo preko 2000 građana.

Na priredbi Oboji svijet 16. studenog 2018. godine na Međunarodni dan tolerancije promovirano je 42 nagrađena rada te su dodijeljene nagrade učenicima i njihovim mentorima, a sudjelovalo je 120 sudionika.

Natječaj je proveden uz podršku više donatora, u sklopu nekoliko projekata (Grad Zagreb, Ured gradonačelnika, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku) te uz pomoć vlastitih resursa. Projekt je proveden u partnerstvu s Udrugom Regionalni info-centar za mlade Rijeka „UMKI“, Volonterskim centrom Osijek i Centrom za mlade Čakovec.

PROGRAMI ZA DJECU I MLADE

Dvadeset i druga generacija stipendistica i
stipendista: Headmasters' and Headmistresses'
Conference stipendije

Nakon provedenog natječajnog postupka na koji se prijavilo 22 učenica i učenika iz cijele Hrvatske, a u sklopu kojeg su kandidati i kandidatkinje trebali dostaviti opsežnu dokumentaciju, riješiti ispit engleskog jezika i sudjelovati na razgovoru s predstavnicima programa, britanska organizacija Headmasters' and Headmistresses' Conference odlučila je dodijeliti pet stipendija. Tako će 22. generaciju stipendijskog programa Headmasters' and Headmistresses' Conference činiti sljedeći učenici:

Nika Balkić iz Osijeka odlična je učenica Isusovačke klasične gimnazije s pravom javnosti u Osijeku. Njezin interes je prije svega usmjeren na prirodoslovje i informatiku. Sudjelovala je na natjecanjima iz kemije, a bavi se i sportskom gimnastikom gdje je isto tako sudjelovala u natjecanjima. Želja joj je da tijekom stipendije upozna ljude drugih kultura, ostvari nova prijateljstva, ali i da dalje akademski napreduje.

Eva Magdić Govedarica iz Bregane pohađa X. gimnaziju „Ivan Supek“ u Zagrebu. Od predmeta koji je najviše interesiraju izdvaja engleski i španjolski jezik, povijest, povijest umjetnosti i matematiku. Sudjelovala je na natjecanjima iz fizike, biologije, povijesti i engleskog jezika. Posebno je posvećena filmskoj umjetnosti te je snimila nekoliko filmova s kojima je sudjelovala na nekoliko festivala.

Anja Petrić iz Osijeka pohađa 3. gimnaziju u Osijeku. Kemija, matematika, biologija i fizika sunjeni najdraži predmeti. Osvajala je prva mjesta iz kemije na županijskim natjecanjima. U slobodno vrijeme igra tenis, volontira u Crvenom križu, a tijekom stipendije bi se željela nastaviti baviti plesom kojeg je učila tijekom osnovne škole.

Luka Rokolj iz Cavtata pohađa Pomorsko-tehničku školu u Dubrovniku. Od predmeta izdvaja fiziku, matematiku, informatiku i engleski jezik. U slobodno vrijeme svira saksofon u Brass Band Cavtat, a u budućnosti se vidi u IT sektoru. Od stipendije očekuje da će dalje napredovati u predmetima koje voli, upoznati različite ljude, upoznati druge obrazovne sustave te steći izvrsnu pripremu za buduću studij.

Pavel Gulin Zrnić iz Zagreba gdje pohađa Gimnaziju Tituša Brezovačkoga. Osim engleskog jezika uči francuski, njemački i talijanski. Teme koje ga posebno interesiraju su u području geografije, globalne politike i ekonomije, povijesti, okolišnih studija i psihologije. Sudjelovao je na niz natjecanja na svim razinama iz geografije i povijesti gdje je osvajao prva tri mjesta. U slobodno vrijeme igra tenis, a u budućnosti bi se htio posvetiti temama koje ga interesiraju, a u koje dodaje i urbanu arhitekturu.

Program volontiranja u Forumu za slobodu odgoja

Tijekom 2018. godine u Forumu za slobodu odgoja bilo je angažirano je pet volonterki. Volontirale su Doroteja Dokoza, Iva Kapović, Marcela Velfl, Petra Habulin i Martina Topalović. Volonterke su prošle inicijalnu edukaciju te su im dodijeljeni mentori/ce. Sukladno zakonskim odredbama sa svim volonterkama je potpisan ugovor. Volonterke su tijekom 2018. godine ostvarile 902 volonterska sata. Osim volontiranja, volonterke su koristile i mogućnost sudjelovanja na seminarima koje udruga organizira kao svoje stručno usavršavanja i napredovanje.

ZAGOVARAČKE AKTIVNOSTI I SURADNJE S ORGANIZACIJAMA I INSTITUCIJAMA

Zagovaračke aktivnosti u 2018. godini uključivale su prije svega komentiranje aktualnih javnih politika i zakonskih prijedloga sudjelovanjem u postupcima savjetovanja sa zainteresiranom javnosti. To se ostvaruje i aktivnim sudjelovanjem u različitim neformalnim zagovaračkim inicijativama civilnog društva posebno kroz djelovanje GOOD Inicijative, Koordinacije udruga za djecu, Inicijativa Hrvatska može bolje, Platformom CROsol itd. Programom vidljivost, Forum za slobodu odgoja osigurava prepoznatljivost svoga rada, promiče demokratske vrijednosti i načela, te promiče ulogu organizacija civilnog društva u društvenom razvoju uvijek naglašavajući važnost međusektorske suradnje i inkluzivnog pristupa u stvaranju i kreiranju obrazovnih politika. Važno je istaknuti kako su Forumovi djelatnici do sada sudjelovali u mnogim nacionalnim razvojnim projektima kako bi dali svoj stručni doprinos.

Kroz sve svoje aktivnosti promičemo međusektorsku i sektorsku suradnju to prvenstveno s našim najvažnijim partnerima - odgojno-obrazovnim ustanovama i to na svim razinama obrazovanja (od ranog i predškolskog odgoja do visokog školstva). Također u svim našim aktivnostima vrlo

važnu ulogu ima i suradnja s jedinicama lokalne i regionalne samouprave s kojima smo proveli desetke projekata od čega prvenstveno ističemo suradnju s mnogim gradovima i županijama na uvođenju Građanskog odgoja i obrazovanja u škole kojima su gradovi i županije osnivači.

Suradnja s odgojno-obrazovnim ustanovama u Hrvatskoj

Najznačajnija partnerstva koja Forum ostvaruje su upravo ona s odgojno-obrazovnim ustanovama u Hrvatskoj. U proteklih 7 godina Forum je surađivao s oko 400 osnovnih i srednjih škola što čini ukupno 1/3 svih osnovnih i srednjih škola u Hrvatskoj. Tijekom zadnje dvije školske godine uspostavljena su partnerstva s 80 novih škola s kojima do sada nismo surađivali. Niz projekata koje smo prijavljivali na natječaj prijavljivali smo u suradnji sa školama s kojima nismo do sada surađivali, a koje su se javile na naš poziv na iskaz interesa za suradnjom kojeg objavljujemo na kraju svake školske godine. U najvećem broju slučajeva radilo se o školama koja se nalaze na područjima od posebne državne skrbi i gdje ima manje mogućnosti za provedbu razvojnih projekata. Razlog za izradu ovakvog poziva je taj što nas osim općeg interesa za suradnjom škola s Forumom zanimaju i teme koje su svakoj od škola značajne te što im predstavlja najveći izazov. Također, u posljednje tri godine Forum sve više ostvaruje suradnje i s visokoškolskim ustanovama koje također u svoje projekte koje prijavljuju uključuju i Forumove edukacije kao što su "Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi", "Nastava usmjerena na studente", "Ishodi učenja i izrada novih kurikuluma u skladu s HKO" i sl. važno je istaknuti kako smo kroz objavljeni ESF natječaj u 2018. godini pod nazivom „Provedba HKO-a na razini visokog obrazovanja“ dobili upite s 15 visokoškolskih ustanova koje su naše edukacije uvrstili u svoje projekte te ćemo do kraja 2018. dobiti rezultate.

O dobroj suradnji odgojno-obrazovnih ustanova i Forum za slobodu odgoja već 25 godina svjedoče i brojne povratne informacije kroz anonimne evaluacijske upitnike sudionika naših edukacijskih programa i projekata, preporuke, odazivi na različita partnerstva i sl.

U našoj sredini, i od nas samih, Forum je prepoznat kao najkvalitetnija Udruga koja provodi aktualne, nove i inovativne sadržaje i edukacije važne za razvoj demokratskog društva, posebno u školskom okruženju. Edukacije uvijek provode najkvalitetniji stručnjaci. Forum preporučujemo svim ustanovama, organizacijama i udrugama za suradnju jer će dobiti najkvalitetniju edukaciju i podršku u svom svakodnevnom radu. (O.Š. Josipa Matoša, Vukovar)

Posebno ističemo kvalitetu projekata koje provode, organiziranost i timski duh. Međutim, ono što se čini najvažnije za njihov izuzetno kvalitetni rad kao organizatora programa stručnog usavršavanja za osobe koji rade s djecom i mladima i što ih izdvaja od drugih organizacija, je spremnost cijelog tima da zajedno sa svojim korisnicima žive ono što podučavaju. (X gimnazija Ivan Supek, Zagreb)

Sudjelovanje u tijelima na nacionalnoj i lokalnoj razini vezanim uz razvoj obrazovanja i civilnog društva

Naše prepoznavanje kao bitnog dionika u području obrazovanja i civilnog društva vidljivo je i u sudjelovanju u različitim tijelima gdje smo prije svega fokusirani na kreiranje javnih politika. Tako smo u 2018. godini sudjelovali u Savjetu inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast, Koordinacija udruga za djecu, Nacionalnom vijeće za mlade, Posebnoj stručnoj skupini za razvoj modela vanjskog vrednovanja škola u Hrvatskoj, Savjetu za razvoj civilnog društva, Odbor za praćenje Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ i Odbor za praćenje Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“.

Suradnja s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave s kojima su ostvarene suradnje i partnerstva kroz financiranje pojedinih aktivnosti, zajedničko osmišljavanje i provođenje projekata i programa ili kroz podršku i zagovaranje određenih promjena vezanih uz obrazovne politike. U 2018. Godini najznačajnije ostvarene suradnje su s Primorsko-goranskom županijom, Istarskom županijom, Krapinsko-zagorskom te Gradovima Zagrebom (Ured gradonačelnika, Ured za sport i mlade, Ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Ured za programe i projekte EU), Rijekom i Siskom.

Posebno tu ističemo suradnju s Gradom Rijekom s kojim već dvije godine provodimo projekt uvođenja Građanskog odgoja i obrazovanja u rječke osnovne škole gdje kao jedna od organizacija iz GOOD inicijative provodimo dio programa stručnog usavršavanja za učitelje iz 24 škole s područja Grada Rijeke. Upravo ovaj projekt u prošloj godini bio je inspiracija i drugim gradovima i županijama da preuzmu i prilagode tzv. riječki model uvođenja Građanskog odgoja i obrazovanja kao izbornog predmeta i implementiraju ga u škole kojima su osnivači. Tako smo u 2017. i 2018. započeli suradnju na stručnim usavršavanjima učitelja i s Istarskom i Primorsko-goranskom županijom, Gradovima Siskom i Osijekom gdje je ukupno bilo uključeno 60 škola, a u školskoj godini 2019./2020. započet ćemo provedbu projekta i u Krapinsko-zagorskoj i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji.

O dobroj suradnji s lokalnim i regionalnim samoupravama svjedoče brojne preporuke, izdvajamo neke od njih:

Grad Rijeka i Forum za slobodu odgoja uspješno surađuju već dugi niz godina partnerski unaprjeđujući odgojno-obrazovni sustav u Hrvatskoj. Naime, kroz brojne je programe stručnih usavršavanja Foruma za slobodu odgoja u proteklih 15 godina prošlo stotine učitelja iz škola kojima je osnivač Grad Rijeka. Kao iznimno vrijednu suradnju posebno bismo istaknuli organiziranje i provođenje sveobuhvatne edukacije za potrebe uvođenja Građanskog odgoja i obrazovanja (GOO) u osnovne škole kojima je Grad Rijeka osnivač. Time je učinjen veliki korak ka usustavljanju GOO-a na nacionalnoj razini, uz napomenu kako su riječki model GOO-a, kao i model edukacije koji je osmislio Forum za slobodu odgoja, preuzele mnoge jedinice lokalne i regionalne samouprave. U demokratskom državnom uređenju, građani, prema definiciji, imaju važnu političku i društvenu ulogu. Bez adekvatnih alata i mehanizama koji će im omogućiti razumijevanje i preuzimanje tih uloga, ne možemo očekivati živjeti u pravoj, uređenoj demokratskoj državi, a Forum za slobodu odgoja svojim je programima usavršavanja zasigurno doprinio ostvarenju tog cilja. (Pročelnica Odjela gradske uprave za odgoj i školstvo Grada Rijeke, 2018.g.)

Forum za slobodu odgoja većinu projekata provodi u suradnji s drugima kako na domaćoj razini tako i na međunarodnoj razini. Kao udruga prepoznati smo kao kvalitetni i profesionalni partneri te stoga ostvarujemo suradnju s mnogim organizacijama te smo aktivni u nekoliko mrežnih organizacija, inicijativa i platformi kroz koje također provodimo projekte i zagovaračke inicijative. Također, važno je istaknuti kako smo u međunarodnim organizacijama u kojima smo članovi bili izabrani u upravna tijela organizacija što također govori o kvaliteti i prepoznatljivosti našeg rada.

GOOD inicijativa

Forum je od kraja 2011. aktivno uključen u GOOD Inicijativu za uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja u škole u Hrvatskoj. Cilj ove inicijative je sustavno uvođenje i kvalitetna implementacija građanskog odgoja koja treba obuhvatiti sve četiri komponente odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo: politički sustav i političko opismenjavanje, ljudska prava i zaštita ljudskih prava, odgoj za mir i nenasilje te učenje o demokratskom građanstvu (integriran sadržaj o interkulturalizmu i osjetljivosti prema različitostima), sukladno konceptu Vijeća Europe, koji će omogućiti svim učenicima stjecanje ovih osnovnih znanja i vještina neophodnih za snalaženje u društvu. Važno je istaknuti i ulogu GOOD inicijative u projektu Grada Rijeke uvođenja Građanskog

odgoja i obrazovanja u osnovne škole kojima je osnivač Grad Rijeka. Tako je Forum kao dio GOOD inicijative provodio 2016. i 2017. edukaciju za učitelje za provedbu predmeta Građanski odgoj i obrazovanje u školama u Rijeci, a Forum je bio nositelj projekta. Inicijativa koju je pokrenuo Grad Rijeka proširila se i na druge županije i gradove te je tako u 2018. godini sličan model preuzet i od strane Primorsko-goranske županije, Istarske županije i pet gradova u Istraskoj županiji, Grada Siska, Grada Osijeka. U sklopu GOOD inicijative sudjelovali smo u javnom savjetovanju objavljenih novih kurikuluma, organizirali smo okrugli stol 1.6.2018. s temom analize provedbe obrazovne reforme u Hrvatskoj te sudjelovali u radu koordinacije GOOD inicijative **Koordinacija udruga za djecu (KUD)**

KUD od 2018. godine nastavila je djelovati kao neformalna mreža te je nastavila surađivati s Eurochildom na izvještavanju za Europski semestar, kao i pripremati se za pisanje Alternativnog izvješća o stanju prava djece u Hrvatskoj koje je objavljeno u travnju 2018.

Suradnja s međunarodnom organizacijom Network of Education Policy Centers

Itijekom 2018. godine Forum za slobodu odgoja je aktivno sudjelovao u radu NEPC-akakopreko Marija Bajkuše koji je predsjednik Upravnog odbora tako i kroz niz drugih aktivnosti poput sudjelovanja u događanjima, webinarima i savjetovanjima koje je NEPC provodio. Isto tako, Forum za slobodu odgoja je bio i partner na projektu "ARISE: Action for Resilience and Inclusiveness in Schools and Education". Navedeni projekt je bio prijavljen na EEA natječaj gdje je NEPC bio nositelj projekta i voditelj konzorcija organizacija, a Forum za slobodu odgoja bio zadužen za pripremu i koordinaciju izrade projektnog prijedloga. Cjelokupna aktivnost pripreme projektnog prijedloga bila je podržana i od strane Fondacije "Otvoreno društvo". Na žalost, navedeni projekti prijedlog nije prihvaćen za financiranje.

Mreža centara za obrazovne politike (NEPC) je u rujnu 2017. započeo s provođenjem dvogodišnjeg projekta „*Breaking the Poverty Taboo: Roles and Responsibilities of Education (BRAVEDU)*“, u kojem je Forum partner zajedno s drugih šest partnerskih škola i udruga iz četiri zemlje (Hrvatske, Makedonije, Slovenije, Estonije). Cilj projekta osnaživanje je škola za pružanje podrške učenicima nižeg socio-ekonomskog statusa kako bi ostvarili svoj puni potencijal u socio-emocionalnom razvoju te školskom uspjehu. Najveći je doprinos Forum dao u izradi publikacije „*Breaking the poverty taboo: Creative ideas for mitigating the effects of poverty - school-based activities*“ te organizaciji Okruglog stola „*Uloga i odgovornost škola u radu s učenicima nižeg socio-ekonomskog statusa*“, koji je okupio odgojno-obrazovne djelatnike, obrazovne stručnjake i donositelje odluka.

Suradnja s međunarodnom organizacijom SIRIUS Policy Network

Krajem 2017. godine započeo je novi trogodišnji projekt SIRIUS mreže u kojem je Forum partner. Radi se o zagovaračkom projektu gdje se od zemalja članica uključenih u mrežu očekuje kreiranje nacionalne platforme za zagovaranje kvalitetnijeg i dostupnijeg obrazovanja za djecu migrantskog podrijetla i djecu izbjeglice. Forum je u 2018. g. takvu nacionalnu platformu i osnovao te u lipnju organizirao okrugli stol na temu "Obrazovanje djece migrantskog podrijetla" gdje su se okupili relevantni dionici koji mogu doprinijeti ovoj temi (lokalne samouprave, nacionalna tijela, organizacije, migrantske organizacije i sl.). U sljedeće dvije godine nastavit će se zagovaračke aktivnosti u području obrazovanja djece izbjeglica.

Suradnja s Hrvatskom udrugom za mirenje (HUM)

I ove godine održali smo stručno predavanje i razmijenili iskustva na temu medijacije s američkim studentima prava koji su došli u Hrvatsku na studijski posjet u organizaciji HUM-a.

Suradnja s Centrom za socijalnu skrb Zagreb

U sklopu projekta uz potporu Grada Zagreba (Ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom) održali smo edukaciju iz medijacije za odabrane djelatnike Centra za socijalnu skrb Zagreb i odabrane ustanove socijalne zaštite djece i mladih.

Suradnja s Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu

U sklopu kolegija Osnove konfliktologije na Odsjeku za poremećaje u ponašanju održali smo za studente 3. godine preddiplomskog studija predavanje "Školska medijacija".

Suradnja s udrugom “Na drugi način”

U sklopu Edukacije (potencijalnih) posvojitelja održali smo predavanje i radionicu o Komunikaciji i rješavanju sukoba u obitelji.

Suradnja s udrugom Mreža mladih Hrvatske

Mreža mladih Hrvatske pozvala je 2018. godine Forum da bude partner na projektu „Komunikacijskim vještinama do zaposlenja“ kojemu je cilj bio osnažiti mlade nezaposlene osobe te predstavnike udruga o tome kako koristiti društvene mreže u svrhu promicanja društveno korisnih ideja te zaposlenja. U sklopu projekta održali smo jednu jednodnevnu edukaciju na kojoj je prisustvovalo 24 sudionika, a prosječna ocjena seminara bila je 5,0.

Suradnja s Društvom za oblikovanje održivog razvoja (DOOR)

Forum već više godina surađuje s Društvom za oblikovanje održivog razvoja na nizu projekata. Posljednji primjer takve suradnje je projekt “Moj okoliš, moja budućnost” (ESF, 8/2017-7/2019) koji ima za cilj uključivanje tema o klimi, klimatskim promjenama, energetske učinkovitosti, obnovljivim izvorima i alternativnim izvorima energije u obrazovni sustav. Suradnjom na ovim projektima obje organizacije žele podići svijest o važnosti svakog doprinosa u zaštiti okoliša te osnažiti odgojno-obrazovne djelatnike na rad s učenicima na razvoju kompetencija za održivosti.

Suradnja s Volonterskim centrom Osijek

S Volonterskim centrom Osijek (VCOS) Forum ima dugogodišnju suradnju kroz projekt “Oboji svijet!” koji se provodi od 2010. godine na području cijele RH. Navedeni projekt je usmjeren na promociju prihvatanja i razumijevanja različitosti, promoviranja nenasilja, mirnog rješavanja sukoba, izgradnje mira, odgoja za mir i interkulturalnost, poštivanja ljudskih prava te poticanja kritičkog, kreativnog i inovativnog promišljanja djece i mladih. Navedeno se postiže nizom projektnih aktivnosti koje obuhvaćaju kreativni natječaj Oboji svijet za sve učenike i učenice OS i SŠ RH, radionica, priredba te izložbe. Upravo u suradnji s VCOS promoviramo

navedene teme te potičemo djecu i mlade na sudjelovanje u projektu na području Slavonije. Zahvaljujući dobroj suradnji i partnerstvu VCOS je od 2017. godine partneri na EU projektu „Školski volonteri: osnaživanje i mentorstvo škola za koordiniranje volonterskih programa“ koji se provodi na u 7 županija RH, a uključena je 21 osnovna i srednja škola. VCOS je koordinator za provedbu projektnih aktivnosti u Slavoniji te su velika podrška i suradnici u promociji koncepta školskog volontiranja te podrška školama koje su uključene u projekt u implementaciju projektnih aktivnosti.

Suradnja s udrugom Most iz Splita

Suradnja s udrugom Most traje već desetka godina također kao i s VCOS na projektu “Oboji svijet” te na ESF projektu Školski volonteri, FSO i Most imaju iskustva partnerstva i na drugim EU projektima koje je FSO provodio u prošlom razdoblju: Projekt „Pokreni promjenu! Volontiranje mladih za izgradnju kulture mira“ čiji je cilj bio implementacija novog koncepta snažnije suradnje civilnog društva i javnih ustanova koje brinu o djeci i mladima, a provodio se od 2013.-2015. g. Most je koordinirao projektne aktivnosti usmjerene na edukaciju i osnaživanje svih dionika koji su bili uključeni u projekt. Projekt „Školski volonteri – osnaživanje javnih odgojno-obrazovnih ustanova za uključivanje volontera u rad s djecom i promicanje volonterskih inicijativa“ svojim je aktivnostima odgovarao na potrebu podrške školama u organiziranju volonterskih aktivnosti za učenike, gdje je udruga Most također koordinirala projektne aktivnosti i bila podrška školama uključenima u projekt na području svoje regije.

Suradnja s udrugom Videatur

Suradnja s Videaturom je relativno nova, s obzirom na to da je Udruga prepoznala važnost koncepta školskog volontiranja i svoje uloge kao organizacije civilnoga društva u podršci odgojno-obrazovnim ustanovama te jačanju suradnje s ostalim organizacijama civilnoga društva. Udruga je uključena u provedbu projekta “Školski volonteri” kao jedan od dionika projekta. Zahvaljujući toj suradnji Videatur je prepoznao Forum kao vrijednog partnera te je Forum jedan od partnera na EU projektu „Centar kreativnih industrija“ koji ima za cilj ojačati i dati podršku socijalnom uključivanju i zapošljavanju marginaliziranih skupina mladih od 15 do 29. godina. Provedba projekta je 18 mjeseci, te je trenutno u početku implementacije, a Forum će kao jedan od partnera voditi edukaciju za mlade “Škola poduzetnosti”.

PUBLIKACIJE

Popis Publikacija u izdanju FSO-a u 2018. godini:

Bajkuša, Mario (2018.) Demokratski izbori: što ja imam s tim? (plakat).
Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Bajkuša, Mario, ur. (2018.) Kako s učenicima razgovarati o Europskoj uniji:
zbirka nastavnih priprema. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Brkić, Marina i Vanja Kožić (2017.) Zbirka radionica „Pokreni promjenu“.
Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Forum za slobodu odgoja (2018.) Start the Change: documentray film.
Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Kožić Komar, Vanja and Višnja Pavlović (2018.) Book of Good Ideas: School
Projects Promoting Diversity, Social Justice and Critical Thinking.

Pavlović, Višnja i Eli Pijaca Plavšić (2018.) Europska različitost danas!
Primjeri dobre prakse u radu s različitostima s djecom i mladima: iskustva
iz Velike Britanije, Slovenije i Italije. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Pavlović, Višnja i Eli Pijaca Plavšić (2018.) Policy recommendations: –
Start the Change project., Zagreb: Forum za slobodu odgoja

ORGANIZACIJA

U 2018. godini un organizacijskom smislu dogodile su se dvije važne stvari. Nakon niza godina došlo je do izmjene članova Upravnog odbora Forum za slobodu odgoja na Godišnjoj skupštini u lipnju 2018. te smo se tako pozdravili s našim dugogodišnjim članovima Linom Veljakom, Dubravkom Miljković. Višnjom Grozdanić, Marinom Sabolović te našom dugogodišnjom predsjednicom Upravnog odbora Vesnom Mihoković Puhovski kojima smo izrazito zahvalni za sav uloženi trud i volonterski rad koji su uložili u Forum. Od lipnja 2018. godine počeo je djelovati novi Upravni odbor s novim članicama Teom Pavić Ivanec, Davorkom Pekišić i Marijom Roth te s našim „starim“ članovima Upravnog odbora Mladenom Domazetom i Brankom Ančić koji je ujedno i izabran za novog predsjednika Upravnog odbora. Od lipnja je naš novi Upravni odbor bio izuzetno aktivan te su održali tri sjednice.

Druga važna stvar je usvajanje nove Strategije razvoja Forum za slobodu odgoja za razdoblje od 2018.-2021. godine. U idućem strateškom razdoblju Forum za slobodu odgoja ima za cilj dodatno unaprijediti kvalitetu postojećih obrazovnih programa kao i razviti nove programe s naglaskom na upravljanju i vođenju škola, upravljanju razredom, održivom i inkluzivnom obrazovanju, razvoju programa usmjerenih osnaživanju osobnih i socijalnih kompetencija učenika te razvoju cjelovitih preventivnih programa temeljenih na sveobuhvatnom pristupu školama i drugim odgojnim i obrazovnim institucijama. Također, važno je istaknuti i plan razvoja izdavačkih djelatnosti kroz publikacije, on line materijale i sustave e-učenja. Uz organizacije civilnog društva i škole, važan strateški partner prepoznaje se i u visokoškolskim ustanovama s kojima Forum namjerava surađivati znanstveno-istraživački i provedbom projekata. U financijskom i organizacijskom smislu cilj je jačati trenersku mrežu Forum te sve više raditi na jačanju samofinanciranja programa. Strateški plan razvoja osigurat će se kroz dva temeljna strateška cilja:

Strateški cilj 1: Osnaživanje učitelja, ravnatelja, djece i mladih, roditelja i svih ostalih sudionika odgojnog i obrazovnog procesa s ciljem unaprijeđenja odgoja i obrazovanja kroz 3 osnovna programa Foruma za slobodu odgoja:

1.1. Unaprijeđenje poučavanja

Cilj programa "Unaprijeđenje podučavanja" jest osuvremenjavanje i obogaćivanje odgojno-obrazovnog procesa s naglaskom na jačanju uključenosti, kritičkog mišljenja, nastavnom procesu usmjerenom na učenike i studente te generalno kvalitetnijim i usmjerenijim metodama učenja i poučavanja te razvoja suradnje sa svim sudionicima odgojnog i obrazovnog procesa.

U sljedećem strateškom razdoblju u sklopu programa glavne aktivnosti bit će usmjerene na izradu i osuvremenjavanje priručnika u sklopu programa "Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje" i "Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi". Nadalje fokus će biti i na osnaživanju trenera/ica programa te uvođenju kontinuiranog praćenja sudionika nakon završetka programa kako bismo mogli mjeriti stvarni utjecaj koji programi imaju u učionici, među učenicima i studentima.

Također, važno je naglasiti kako strateški razvoj ovog programa uključuje i njegovu samodrživost, povećanje suradnje s fakultetima te školama s posebnim naglaskom na suradnju u području provedbe projekata financiranih iz fondova EU. Kao novi program, a temeljem učinjenih analiza te iz direktne povratne informacije sudionika/ca naših projekata i programa u sljedećem strateškom razdoblju razvit ćemo novi program pod nazivom "Upravljanje razredom" namijenjen svima u obrazovnoj vertikali gdje će fokus biti na povećanju participacije učenika i roditelja u radu škole, ali i podrška učiteljima da kvalitetno vode, kao razrednici svoje razrede. Uz ovaj program kao poseban modul bit će razvijen i seminar namijenjen novim učiteljima (bez prakse u razredu) pod nazivom "Prvi put u razredu". Ove programe realizirat ćemo prvo kroz pilot fazu kako bismo dobili povratnu informaciju sudionika/ca, a u samom razvoju pomoći će nam naše vanjske suradnice.

Uz navedene strateške prioritete i novitete nastaviti ćemo kontinuirano raditi na projektima i seminarima unutar ovog programa kao što su "Razvoj kurikulumske kulture" te "Razvoj školskog razvojnog plana" gdje ćemo u skladu s potrebama i prioritetima škola organizirati edukacije za kolektive. Poseban fokus u ovom dijelu bit će na suradnji sa školama pri prijavi njihovih projekata iz EU fondova.

1.2. Demokratizacija škola

Cilj programa „Demokratizacija škola“ je potpora i podrška školama u izgradnji demokratske školske kulture. Program će ovaj cilj ostvarivati na način da će se usmjeriti na razvoj kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika za podučavanje građanskog odgoja i obrazovanja, demokratizaciju vodstva škola, te poticanja škola da učenike osnaže za aktivno građanstvo kroz volonterske program, projekte i aktivnosti. Osim navedenih prioriteta provedba ovog programa će se značajno naslanjati na dosadašnja postignuća kao i na standardne aktivnosti poput održavanje seminara stručnih usavršavanja, promicanja dobrih praksi, izdavaštva. Uz revidiranje i izradu novih priručnika koji će se baviti Građanskim odgojem i obrazovanjem planira se i provođenje II vala istraživanja o percepciji korupcije i neetičnog ponašanja u srednjim školama. Također planira se i razvoj novog programa „Održivost“, razvoj interaktivne aplikacije za učenje te razvoj ljetnog programa za učenike o praktičnim pravnim znanjima i vještinama. U segmentu „Upravljanje školama“ planira se razvoj niza edukacija za ravnatelje odgojno-obrazovnih ustanova u području komunikacije, razvojnog, projektnog i kurikularnog planiranja, te pripreme projektnih prijedloga te će se pokrenuti potprogram usmjeren na osnaživanje roditelja kako bi kvalitetno mogli sudjelovati u životu škole. U sklopu segmenta „Volontiranje i aktivno građanstvo“ planira se sustavno poticati škole da kroz volonterske aktivnosti osnažuju učenike za aktivno građanstvo i razumijevanja koncepta socijalne pravde. U nadolazećem strateškom razdoblju prioritet je daljnji razvoj programa te razvoj sustava potpore i podrške volonterskim klubovima, programima i projektima u školama.

1.3. Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija

U ovom strateškom razdoblju program će nastaviti s ciljem razvoja osobnih i socijalnih kompetencija sudionika odgojno-obrazovnog procesa s posebnim naglaskom na odgojno obrazovne djelatnike kao ključnom ciljanom skupinom. Nastavit će se dinamika održavanja edukacija kao u protekle tri godine s tendencijom blagog porasta, posebno u područjima izvan Zagreba. Pojedini segmenti edukacija će se revidirati kako bi bolje odgovarali potrebama određenih skupina korisnika, a posebna će se pozornost obratiti na razvoj sveobuhvatnog preventivnog programa, tj. usustavljanja i povezivanja postojećih sastavnica programa kako bi činile jedinstven preventivni program za odgojno-obrazovne institucije (prije svega škole). Također, cilj je veću pozornost usmjeriti i na osnaživanje trenerskih kapaciteta, kao i revitalizaciju Medijacijskog centra kao središnje točke podrške školama u implementaciji sadržaja iz programa u neposredan rad s djecom i mladima te podrške u rješavanju sukoba. U financijskom smislu u planu je povećan broj kotizacijskih seminarskih grupa kao i savjetodavnih usluga školama u području

nenasilnog rješavanja sukoba. Kao i do sada nastavit će se prijave projekata na domaće i međunarodne natječaje kao i razvoj međunarodnih partnerstava u području programa.

Strateški cilj 2: Organizacijski razvoj i financijska održivost Foruma za slobodu odgoja

Strateški cilj Organizacijski razvoj i financijska održivost Foruma za slobodu odgoja nastao je kao odgovor na potrebu da se unutarne funkcioniranje Foruma organizira na način da podržava i doprinosi ostvarenju Strategije. Kako bi uspješno ostvario postavljene ciljeve, potrebno je da Forum (p)ostane mjesto kvalitetne suradnje, organizacijskog učenja i razvoja te odgovarajućih kapaciteta sposobnih za njihovo ostvarenje. Poseban je fokus stavljen na kvalitetu ponude edukacijskih programa temeljenih na potrebama korisnika/ca, kvalitetu projektnog upravljanja, osnaživanje trenerske mreže, održivost u smislu udjela samo-financiranja te na kvalitetu interne i eksterne komunikacije.

U 2018. godini finalizirani su svi kurikulumi naših seminara te je izrađen Katalog edukacija za 2018./2019. godinu koje Forum nudi i koji je poslan svim osnovnim i srednjim školama u Hrvatskoj te je predstavljen i Ministarstvu obrazovanja i znanosti kako bi se upoznali s edukacijama i stručnim usavršavanjima koje mogu doprinjeti provedbi projekta "Škola za život".

Što se tiče upravljanja organizacijom, uredski sastanci cijelog tima odvijaju se jednom tjedno, sastanci unutar projektnih timova odvijaju se na dnevnoj razini. Sastanci Izvršnog odbora odvijaju se po potrebi. Upravni odbor (stari i novi) sastao se četiri puta u 2018. godini na redovnim sjednicama, a odluke su se donosile i putem elektroničnih sjednica između sastanaka UO-a.

Sudjelovali smo na nizu međunarodnih i domaćih konferencija i seminara kao moderatori/ce, panelisti/ce, voditelji/ce radionica i sl. Od značajnih konferencija ističemo sljedeće konferencije: NECE conference (rujan, Marseilles), Konferencija o organizaciji 24 sata „Bolje obrazovanje, bolja Hrvatska (listopad, Zagreb), UNICEF konferencija „Vrtić za sve“ (lipanj, Zagreb), Godišnja konferencija međunarodne organizacije NEPC (svibanj, otok Krk), radna grupa Europske komisije „Quality assurance in education“ (svibanj, Brisel) itd.

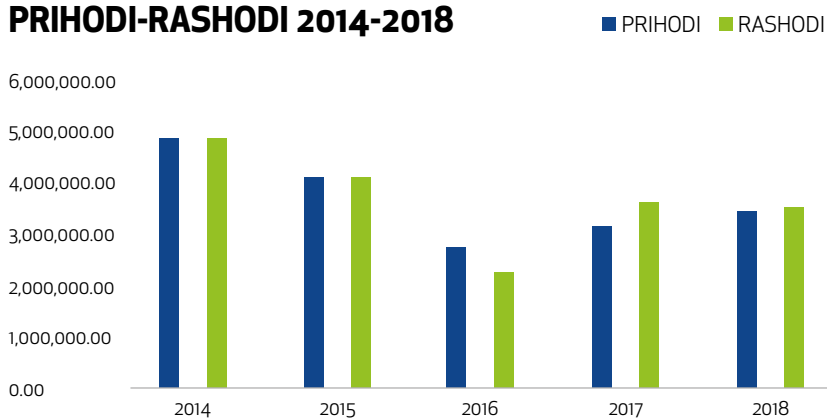
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

	2017.	2018.	2017./2018.
3 PRIHODI	3.146.867,00 kn	3.446.997,00 kn	91
31 Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	256.977,00 kn	293.556,00 kn	88
32 Prihodi od članarina i članskih doprinosa	240,00 kn	240,00 kn	100
33 Prihodi po posebnim propisima	- kn	- kn	
34 Prihodi od imovine	1.938,00 kn	96,00 kn	2019
35 Prihodi od donacija	2.887.712,00 kn	3.153.105,00 kn	92
351 Prihodi od donacija iz proračuna	579.982,00 kn	342.776,00 kn	169
3511 Prihodi od donacija iz državnog proračuna	347.028,00 kn	110.328,00 kn	315
3512 Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	232.954,00 kn	232.448,00 kn	100
3513 Prihodi od donacija iz državnog proračuna za EU projekte	- kn	- kn	
3514 Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za EU projekte	- kn	- kn	
352 Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	2.170.247,00 kn	2.491.000,00 kn	87
3521 Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	- kn	403.503,00 kn	0
3522 Prihodi od institucija i tijela EU	- kn	2.087.497,00 kn	0
353 Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	137.483,00 kn	319.329,00 kn	43

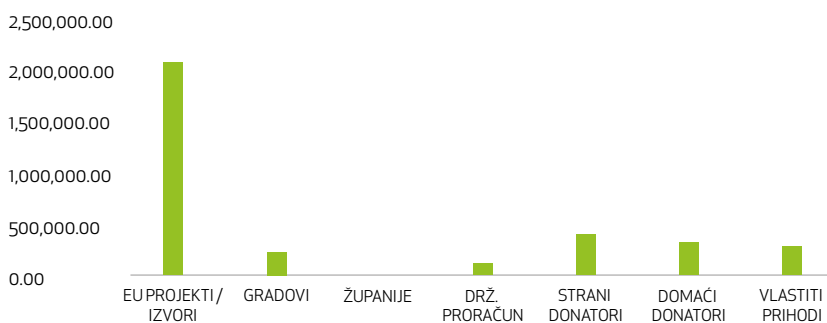
3531 Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	- kn	319.329,00 kn	0
3532 Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba za EU projekte	- kn	- kn	
354 Prihodi od građana i kućanstava	- kn	- kn	
355 Ostali prihodi od donacija	- kn	- kn	
36 Ostali prihodi	- kn	- kn	
	2017.	2018.	2017./2018.
4 RASHODI	3.611.254,00 kn	3.511.178,00 kn	103
41 Rashodi za radnike	1.224.758,00 kn	1.185.942,00 kn	103
411 Plaće	737.327,00 kn	1.010.616,00 kn	73
412 Ostali rashodi za radnike	307.688,00 kn	1.500,00 kn	20513
413 Doprinosi na plaće	179.743,00 kn	173.826,00 kn	103
42 Materijalni rashodi	1.189.348,00 kn	1.131.079,00 kn	105
421 Naknade troškova radnicima	96.793,00 kn	102.324,00 kn	95
422 Naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično	- kn	- kn	
423 Naknade volonterima	- kn	1.518,00 kn	0
424 Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	231.532,00 kn	364.351,00 kn	64
425 Rashodi za usluge	450.781,00 kn	427.226,00 kn	106
426 Rashodi za materijal i energiju	52.531,00 kn	50.981,00 kn	103
429 Ostali nespomenuti materijalni rashodi	357.711,00 kn	184.679,00 kn	194
43 Rashodi amortizacije	10.611,00 kn	16.049,00 kn	66
44 Financijski rashodi	16.264,00 kn	27.244,00 kn	60
45 Donacije	134.450,00 kn	837.114,00 kn	16
46 Ostali rashodi za radnike	- kn	- kn	
47 Rashodi vezani uz financiranje povezanih NPO	1.035.823,00 kn	313.750,00 kn	330
4711 Tekući rashodi vezani uz financiranje povezanih	1.035.823,00 kn	313.750,00 kn	330
4712 Kapitalni rashodi vezani uz financiranje povezanih	- kn	- kn	
4713 Tekući rashodi vezani uz financiranje povezanih za EU projekte	- kn	- kn	
4714 Kapitalni rashodi vezani uz financiranje povezanih za EU projekte	- kn	- kn	

PRIHODI-RASHODI 2014-2018

IZVORI PRIHODA 2018

VIDLJIVOST ORGANIZACIJE

Forum je u prethodnoj godini aktivno nastavio s komunikacijom prema ciljanim skupinama što uključuje učitelje, stručne suradnike, organizacije civilnog društva, stručnjake u radu s djecom i mladima te mlade.

Forum za slobodu odgoja u posljednjih pet godina postao je relevantan medijski sudionik posebno u temama vezanim za odgoj i obrazovanje, reformu obrazovnog sustava i kurikularnu reformu. Gotovo bez iznimke mediji su nas kontaktirali kada god se bila pitanja i teme vezane uz obrazovnu reformu. Tako su Forumovi predstavnici sudjelovali u brojnim televizijskim i radijskim emisijama te davali izjave novinama i različitim portalima. Ovdje posebno ističemo suradnje s Televizijom N1, RTL, Al Jazeera, HTV, NOVA TV te portale i tiskane medije kao što su www.srednja.hr, [24 stata.hr](http://24stata.hr), Novi list, Jutarnji list itd. Također, vrlo često smo bili intervjuirani i od strane stranih medija koji su izvještavali o pitanjima obrazovanja u Hrvatskoj. Povećan interes medija za naš rad i naše stavove i ocjene određenih događanja u području obrazovnog sustava najbolje se vide iz povećanog broja medijskih objava koji je u zadnje 3 godine narastao višestruko u odnosu na prethodno razdoblje.

Glavni komunikacijski kanali koje smo koristili u prošloj godini su mrežna stranica i društvene mreže. Nastavili smo s dobrom praksom slanja newslettera, no zbog GDPR-a smo u prošloj godini izgubili 2669 pretplatnika. Osim toga, u prethodnom periodu smo aktivno komunicirali i s medijima. Medijske aktivnosti obuhvaćale su sve komunikacijske kanale – tisak, radio, televiziju i internet. Ovdje se, kao i prethodnih godina, može uočiti trend da većina objava u medijima obuhvaćaju nove medije – većina vijesti o projektima, programima i aktivnostima je objavljena na informativnim portalima ili stručnim portalima, dok manji dio objava odlazi na radio i televiziju te na kraju na tisak.

Tijekom godine, u komunikaciji s javnosti, ostvarili smo sljedeće rezultate:

Indikatori	2017	2018	Razlika
Broj izdanih priopćenja	3	4	1
Broj objava u medijima	186	193	7
Broj pretplatnika FSO mailing liste ¹	3359	690	-2669
Broj pratitelja na glavnoj Facebook stranici	6036	6316	280
Broj pratitelja na ostalim Facebook stranicama	2281	2380	99
Broj objava na Facebooku	93	132	39
Ukupni "doseg" objava na Facebooku	255405	267491	12086
Ukupni "organski" doseg objava na Facebooku	139748	262688	122940
Broj objavljenih članaka na mrežnim stranicama	67	63	-4
Ukupno posjeta mrežnim stranicama ²	0	29407	29407
Posjete mrežnim stranicama (mjesečni prosjek) ³	0	120	120

¹ Pad u broju pretplatnika je zbog provedbe Opće uredbe o zaštiti podataka.

² Indikator se prati od svibnja 2018. godine.

³ Indikator se prati od svibnja 2018. godine.

POPIS PRIJAVLJENIH PROJEKATA

U 2018. godini prijavili smo 29 projekata na natječaje iz fondova EU-a, nacionalne, lokalne i regionalne te međunarodne fondove. Prema dosadašnjim rezultatima natječaja ostvarena je financijska potpora za 18 projekata dok je 10 projekata odbijeno za financiranje, a 2 projekt je još u fazi procjene.

Odobreni projekti

EACEA	CONSTELLATION
	GENDER EQUALITY CHARTER MARK
Grad Opatija	EDUKACIJA UČITELJA ZA PROVEDBU GRAĐANSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA
Grad Sisak	NAPREDNI SEMINAR MEDIJACIJE
	KOMUNIKACIJSKIM VJEŠTINAMA DO ZAPOSLENJA 3.0
Grad Zagreb	MIJENJAMO SVIJET MEDIJACIJOM
	OBOJI SVIJET ŠARENIM BOJAMA TOLERANCIJE
	PROJEKT O EU PROJEKTIMA
Ministarstvo nadležno za socijalnu skrb	I JA ZNAM I MENE SE PITA: PROGRAM OSNAŽIVANJA UČENIKA ZA AKTIVNIJU PARTICIPACIJU U ŠKOLI I LOKALNOJ ZAJEDNICI
	LJUBAV NE BOLI
	MALA ŠKOLA PODUZETNOSTI: PRIPREMA ZA LET U PODUZETAN SVIJET
	MALI MEDIJATORI U SRETNJOJ ŠKOLI
	MEDIJACIJA NIJE MEDITACIJA

Open Society Foundation	SOCIAL INCLUSION OF CHILDREN AND YOUTH AT RISK IN EDUCATION
OŠ Klinča Sela	PODUČAVANJE ČITANJA I PISANJA NA OSNOVI PROCJENE PISMENOSTI
OŠ Kneževi Vinogradi	SEMINARI U SKLOPU PROJEKTA "ZAČUDIMMO ZAJEDNO"
Primorsko-goranska županija	EDUKACIJA UČITELJA ZA PROVEDBU GRAĐANSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA
Švicarsko-hrvatski program suradnje	UČIMO IH ZA NJIHOVU BUDUĆNOST: PODRŠKA I OSNAŽIVANJE UČITELJA_IČA I RAVNATELJA_IČA U IZGRADNJI ODRŽIVE I DEMOKRATSKE ŠKOLE
U POSTUPKU	
ESF	METAR DO BOLJE KLIME (MREŽA ZA EDUKACIJU, TRANZICIJU, ADAPTACIJU I RAZVOJ)
	TEMATSKA MREŽA ZA CJELOŽIVOTNO OBRAZOVANJE DOSTUPNO SVIMA (TEMCO)
ODBIJENI	
EACEA	INTRODUCING TOOLS TO MANAGE DIVERSITY IN SCHOOLS
	JUGAAD
	START THE CHANGE 2.0: TEACHERS AND STUDENTS PROMOTING SOCIAL INCLUSION AND COMMON VALUES
EEA and Norway Grants	ARISE: ACTION FOR RESILIENCE AND INCLUSIVENESS IN SCHOOLS AND EDUCATION
Grad Velika Gorica	ČITANJE I PISANJE ZA KRITIČKO MIŠLJENJE
Kahane Foundation	COLOUR THE WORLD WITH DIVERSITY
ministarstvo nadležno za obrazovanje	OBOJI SVIJET MIROM
Švicarsko-hrvatski program suradnje	ODRŽIVOST U ŠKOLI, ODRŽIVOST U DRUŠTVU
Varaždinska županija	EDUKACIJA UČITELJA ZA PROVEDBU GRAĐANSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA
Vijeće Europe	EVERYBODY MATTERS: TOWARDS MORE DEMOCRATIC AND INCLUSIVE CULTURE IN SCHOOLS

POPIS SEMINARSKIH GRUPA

U 2018. održali smo **49 seminarских grupa** u svim dijelovima Hrvatske. Prosječna ocjena svih održanih seminarских grupa na skali od 1 do 5 bila je **4,81**. Ukupno smo izdali 1059 **potvrda o stručnom usavršavanju**, a **98,8%** svih sudionika seminara u 2018. godini preporučilo bi naše seminare svojim kolegicama i kolegama.

NAZIV EDUKACIJE	MJESTO ODRŽAVANJA	TRENERI/CE	BROJ POLAZNIKA	Ocjena
Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi (u tijeku)	UD Marija Jambrišak, Zagreb	izv. prof. dr. sc. Jelena Kuvač Kraljević, prof. dr. sc. Vesna Vlahović-Štetić, prof.dr.sc. Željka Kamenov	U tijeku	U tijeku
Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje	OŠ Veliki Bukovec, Veliki Bukovec	Biserka Šavora, Zlatica Šimunović	47	4,26
Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje	Škola za medicinske sestre Mlinarska	Biserka Šavora, Zlatica Šimunović	21	4,82
Dodatna obuka medijatora	Zagreb	Marina Brkić	2	N/A
Edukacija o Europskoj uniji	Ekonomska škola Požega	Mario Bajkuša	15	4,91
Edukacija o Europskoj uniji	ETŠ I. Domca, Vinkovci	Mario Bajkuša	17	4,80

Edukacija o Europskoj uniji	Gimnazija Matija Mesić, Sl. Brod	Mario Bajkuša	16	4,91
Edukacija o Europskoj uniji	OŠ "Dolac", Rijeka	Mario Bajkuša, Domagoj Morić	33	4,61
Edukacija o Europskoj uniji	OŠ T. Ujevića, Osijek	Mario Bajkuša	20	4,63
Edukacija o Europskoj uniji	Srednja talijanska škola, Rijeka	Mario Bajkuša	29	4,72
Komunikacijske, facilitacijske i prezentacijske vještine	Kuća ljudskih prava, Zagreb	Vanja Kožić Komar, Jelena Perak	24	5,00
Metode testiranja i vrednovanja studenata	VSITE, Zagreb	prof. dr. sc. Željka Kamenov, doc. dr. sc. Nina Pavlin Bernardić	21	4,72
Napredni program medijacije	Forum za slobodu odgoja, Zagreb	Jelena Perak, Eli Pijaca Plavšić	9	5,00
Napredni program medijacije	OŠ 22. lipnja, Sisak	Nina Vrdoljak, Ana Žnidarec Čučković	12	5,00
Napredni program medijacije	OŠ Vis, Vis	Marina Brkić, Jelena Perak	17	4,87
Oboji svijet	Škola za medicinske sestre Vrapče	Jelena Perak, Ana Žnidarec Čučković	20	5,00
Oboji svijet	Učenički dom Marije Jambrešak, Zagreb	Jelena Perak, Ana Žnidarec Čučković	21	4,86
Oboji svijet	Učilište Studium Vinkovci	Jelena Perak, Ana Žnidarec Čučković	20	4,93
Obrazovanje protiv korupcije	Info zona, Split	Branko Ančić, Mario Bajkuša	23	5,00
Obrazovanje protiv korupcije	OŠ "22. lipanj", Sisak	Mario Bajkuša	27	4,70
Obrazovanje protiv korupcije	OŠ "Dolac", Rijeka	Mario Bajkuša	33	4,76
Obrazovanje protiv korupcije	OŠ V. Gortana, Žminj	Mario Bajkuša	27	4,82
Obrazovanje protiv korupcije	Srednja talijanska škola, Rijeka	Mario Bajkuša	28	4,76
Obrazovanje protiv korupcije	Volonterski centar Osijek	Mario Bajkuša	11	4,75
Osnovni seminar medijacije	Forum za slobodu odgoja, Zagreb	Marina Brkić, Jelena Perak	11	4,91
Osnovni seminar medijacije	OŠ "22. lipanj", Sisak	Nina Vrdoljak, Ana Žnidarec Čučković	26	4,88

Osnovni seminar medijacije	OŠ J. Filipović, Barban	Kim Anić, Zoran Pavletić	23	4,95
Osnovni seminar medijacije	OŠ Nikole Tesle, Zagreb	Nina Vrdoljak	11	5,00
Osnovni seminar medijacije	Škola za medicinske sestre Vrapčce	Vanja Kožić Komar, Jelena Perak	31	4,72
Osnovni seminar medijacije	Učenički dom Marije Jambrešak, Zagreb	Nina Vrdoljak, Ana Žnidarec Čučković	14	4,79
Osnovni seminar medijacije	Udruga MOST, Split	Jelena Perak, Eli Pijaca Plavšić	23	4,90
Osnovni seminar medijacije	Volonterski centar Osijek	Jelena Perak, Eli Pijaca Plavšić	23	5,00
Osnovni seminar medijacije	X. gimnazija Ivan Supek, Zagreb	Marina Brkić, Eli Pijaca Plavšić	23	4,95
Podučavanje na temelju procjene pismenosti	OŠ Klinča Sela	Kim Anić, Zoran Pavletić	30	4,83
Pravo u svakodnevi	Info zona, Split	Mario Bajkuša, Ana Jurišić	25	4,91
Razumijevanje medijske pismenosti kod učenika	Ekonomska i upravna škola Osijek	Domagoj Morić	16	5,00
Razvijanje medijske pismenosti kod učenika	OŠ "Kneževi Vinogradi"	Domagoj Morić	20	4,78
Razvoj i pisanje projektnih prijedloga	Učenički dom Marije Jambrešak, Zagreb	Mario Bajkuša	23	4,75
Razvoj kurikulumske kulture	Ekonomska i upravna škola Osijek	prof. dr. sc. Vlatka Domović	27	4,70
Razvoj kurikulumske kulture	OŠ "Kneževi Vinogradi"	prof. dr. sc. Vlatka Domović	26	4,77
Razvojni plan škole	MoST, Split	Mirta Kovačević, Jelena Perak, Eli Pijaca Plavšić	11	5,00
Razvojni plan škole	Učenički dom Marije Jambrešak, Zagreb	Mirta Kovačević, Jelena Perak, Eli Pijaca Plavšić	15	5,00
Razvojni plan škole	Volonterski centar Osijek	Mirta Kovačević, Jelena Perak, Eli Pijaca Plavšić	10	5,00

Studijski posjet Gimnaziji Vukovar	Gimnazija Vukovar, Vukovar	Mario Bajkuša, Nataša Vinković	17	N/A
Škola poduzetnosti	Videatur	Domagoj Morić	20	5,00
Unaprjeđenje obrazovanja učenika migrantskog porijekla (okrugli stol)	Zagreb	Eli Pijaca Plavšić	35	N/A
Uvod u projektno planiranje	Forum za slobodu odgoja, Zagreb	Mario Bajkuša	14	5,00
Uvod u projektno planiranje	Udruga "Roda", Zagreb	Mario Bajkuša	25	4,77
Volontiranje u radu s djecom i mladima	Hotel Jadran, Rijeka	Višnja Pavlović, Marija Roth	29	4,63
Volontiranje u radu s djecom i mladima	Hotel Tuhelj, Tuheljske Toplice	Višnja Pavlović, Eli Pijaca Plavšić	18	5,00
Volontiranje u radu s djecom i mladima	OŠ "22. lipanj", Sisak	Višnja Pavlović, Marija Roth	26	4,16
Volontiranje u radu s djecom i mladima	OŠ "Dolac", Rijeka	Višnja Pavlović, Marija Roth	30	4,79
Volontiranje u radu s djecom i mladima	OŠ/SE "V. Nazor", Rovinj	Višnja Pavlović, Marija Roth	28	4,30
Vršnjačka medijacija	Škola za medicinske sestre Vrapče	Jelena Perak, Eli Pijaca Plavšić	31	4,71

**FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA**